

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra kriminální policie

**Reakce americké společnosti na teroristické
útoky 11. září 2001**

Bakalářská práce

**The response of the American society to the terrorist
attacks of September 11, 2001**

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. PhDr. Brzybohatý Marian Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Semenova Anna Luyiza

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 12. 03. 2022

Semenova Anna Luyiza

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá reakcí americké společnosti na teroristické útoky, které byly 11. září v roce 2001. Cílem mé práce bude podrobná deskripce a analýza chování obyvatel ve Spojených státech po teroristických útocích. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část popisuje průběh útoků a jejich důsledky v různých sférách společnosti. Praktická část obsahuje dvě hypotézy, které se budou věnovat konkrétním důsledkům v Americe. Zkoumání změn je doplněno výsledky z dotazníkového šetření. Poté budou stanovené hypotézy vyhodnoceny a v závěrečné části prodiskutována případná opatření.

Klíčová slova:

teroristický útok, americká společnost, změny, důsledky, USA, 11. září

Annotation

This bachelor thesis deals with the response of American society to the terrorist attacks that occurred on September 11, 2001. The aim of my thesis is a detailed description and analysis of the behavior of the population in the United States after the terrorist attacks. The thesis is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part describes the course of attacks and their consequences in various spheres of society. The practical part contains two hypotheses that address the specific consequences in America. The examination of changes is supplemented by the results of a questionnaire survey. In the final part, the established hypotheses are evaluated and possible measures are discussed.

Keywords

terrorist attack, American society, changes, consequences, USA, September 11

Obsah

Anotace.....	3
Úvod.....	5
Teoretická část.....	7
1. Průběh události.....	7
1.1 Teroristické útoky 11. září 2001.....	7
1.2 Symbolický charakter WTC a Pentagonu.....	11
1.3 Památka obětem.....	12
2. Důsledky teroristických útoků.....	14
2.1 Změna chování v americké společnosti.....	14
2.2 Posttraumatické poruchy.....	16
2.3 Potlačování občanských práv a svobod vedené ke zlepšení bezpečnostní situace.....	20
2.4 Změny ve vnímání spoluobčanů před 11. září a po něm.....	21
2.5 Pohled na muslimy po 11. září.....	23
2.6 Ekonomické dopady.....	25
2.7 Politické a vojenské dopady.....	27
Praktická část.....	30
3. Výzkumné šetření.....	30
3.1 Cíle práce.....	30
3.2 Popis výzkumného šetření.....	30
3.3. Vyhodnocení údajů z dotazníku.....	31
3.4. Vyhodnocení stanovených hypotéz.....	43
4 Diskuse a navržená opatření.....	46
5 Závěr.....	48
Seznam použitých zdrojů a literatury.....	50
Seznam obrázků.....	54
Seznam grafů.....	54
Seznam příloh.....	54
Přílohy.....	55

Úvod

Spojené státy dlouhodobě nepovažovaly hrozbu mezinárodního terorismu za hlavní problém ohrožující americkou bezpečnost. Mnozí z nich podceňovali skutečnost, že se na území Spojených států může stát nějaký teroristický útok. Jejich protiteroristická opatření byla tak zaměřena na zahraniční politiku. Po 11. září ovšem přišla zásadní změna v americkém vnímání mezinárodního terorismu a jeho hrozeb. Špatná organizace pořádkových a zpravodajských služeb, které selhaly v identifikaci hrozícího nebezpečí, byla velice klíčová v úspěchu Al-Káidy. Proto bylo nezbytně nutné vytvořit novou protiteroristickou politiku, která by sjednotila do té doby roztržitý systém prevence a reakce na takovéto útoky.

Cílem této bakalářské práce je podrobná deskripce a analýza chování americké společnosti po teroristických útocích 11. září, které byly spáchány na Světové obchodní centrum a Pentagon. Nastíním největší důsledky na společnost po útocích, jako byly dopady ekonomické, politické a vojenské, psychické nebo sociální. V praktické části se pomocí dotazníkového šetření pokusím vyvrátit nebo potvrdit mé dvě stanovené hypotézy.

Vzhledem ke specifice daného tématu je většina mých zdrojů v anglickém jazyce. Z české literatury jsem čerpala především z autobiografického příběhu Věže od Jiřího Boudníka, který je původem z České republiky a žil v době útoky v New Yorku. Ihned po útocích se začal aktivně podílet na záchranářských a odklízecích pracích, díky čemuž dokázal reálně popsat situaci, která nastala po zřícení dvou věží Obchodního centra. Abych si některé momenty dokázala živě představit, podívala jsem se i na nespočet dokumentárních filmů, které se zabývaly útoky 11. září, a na mnoho rozhovorů, jako byly například rozhovory se zmíněným spisovatelem Jiřím Boudníkem nebo rozhovory s lidmi, kteří osudný den popisovali z pohledu obyčejných Newyorčanů.

Práce je rozdělená na dvě základní části – teoretickou a praktickou. V teoretické části vylíčím stručně průběh útoků 11. září, vyobrazím zničené symbolické budovy Světového obchodního centra a Pentagonu. Zaměřím se

rovněž na důsledky útoků, které nastaly ve Spojených státech, jako byly například problémy sociální, psychologické, ekonomické nebo politické. Cílem této části je odpovědět na základní otázky, zda nastaly změny v chování, jaká byla reakce obyvatel a důsledky útoků nebo jak se muslimští obyvatelé cítili ve Spojených státech. Tyto skutečnosti opírám o rozhovory, knihy, analýzy a statistiky, které byly prováděny neprodleně po útocích.

Praktická část je věnovaná mému výzkumu, který je zaměřený na dvě mnou stanovené hypotézy. Toto dotazníkové šetření bylo prováděné online, pomocí vytvořeného dotazníku, jenž byl umístěn na sociální síť a rozeslán přímo lidem, kteří se v době teroristického útoku nacházeli ve Spojených státech. Pomocí toho jsem tak dostala odpovědi přímo od lidí, kteří mi byli schopni zodpovědět na otázky týkající se útoků z vlastních zkušeností. V poslední kapitole v praktické části je diskuze, ve které budu porovnávat mé vlastní výsledky s výsledky, které jsem uváděla v teoretické části. Na konci bakalářské práce jsou v závěru shrnuty a vyhodnoceny veškeré výsledky a důležité poznatky.

Teoretická část

1. Průběh události

Ve Spojených státech amerických došlo 11. září v roce 2001 k několika teroristickým útokům. Provedlo je 19 příslušníků islámské teroristické organizace Al-Káida. Pomocí unesených letadel zničili americké symbolické budovy Světového obchodního centra a Pentagonu. Obě budovy WTC se následkem nárazu letadel po několika hodinách zřítily.

1.1 Teroristické útoky 11. září 2001

Na bostonském letišti se 11. září odbavilo prvních pět útočníků, mířících do Los Angeles letem číslo 11 společnosti American Airlines. Ostatních 14 únosců se odbavilo z různých severovýchodních měst v Americe. Při výdeji letenek byli někteří z nich označeni počítačovým systémem na kontrolu pasažérů. Tento počítačový algoritmus bere v úvahu například věk, národnost a záznamy o cestování, aby identifikoval potencionálně nebezpečné jedince. Označení pasažéři museli podat informace o svém itineráři, cíli cesty a důkladně jim bylo zkontrolováno zavazadlo. I přes tuto bezpečnostní kontrolu vstoupili únosci na palubu letadla s vysouvacími noži, které jim posléze sloužily jako zbraň. Tehdejší předpisy dovozovaly vzít na palubu letadla nože s délkou čepele do 10 cm, jelikož tato délka nebyla ještě považována za nebezpečnou. Tehdejší předpisy nepočítaly s únosci, kteří by se pokusili letadlo zničit, jelikož dříve lidé unášeli osobní letadla především proto, aby mohli vyjednávat, ne k sebevražedným misím. Na smrtonosný letecký útok tak nebyl nikdo připraven a únosci toho využili.¹

Pro únosce bylo tehdy velice snadné se letadla zmocnit. Pokud se v této době chtěli dostat do kokpitu, musel je personál podle tehdejších předpisů pustit

¹ Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, The 9/11 Commission report [online]. New York, 2006.[cit.12.04.2020]. Dostupné z: https://govinfo.library.unt.edu/911/report/911Report_Exec.pdf.

dovnitř. Tímto způsobem se mělo předejít ztrátám na životech. Tato teorie však nepočítala se sebevražedným útokem.²

Let číslo 11 společnosti American Airlines směřoval z města Boston na západ do LA. Pár minut po 8. hodině přepadli tři pasažéři letadla kabinu pilota a chopili se řízení letadla. V půl 9. si dispečeri všimli podezřelého letu číslo 11 a spekulovali o tom, že by mohlo být letadlo unesené. Přesto však zachovali klid, jelikož doposud se takové situace vyřešily příznivě a jen zřídka docházelo ke zranění. K jejich teorii o unesení letadla jim přispěl telefonát od letušky, která se v prvním uneseném letadle nacházela. Podala jim příslušné informace o únoscích a situaci na palubě.³ Zanedlouho se let začal odklánět od svého kurzu a mířil do New Yorku. Únosci vypnuli transpondér letadla, tudíž centrum letové kontroly, které dohlíželo nad podezřelým letem, nedokázalo zjistit jeho rychlost a výšku letu. Jediné, co mohli vidět, byl signál primárního radaru. Chvilí na to byl kontaktován Armádní sektor letecké ochrany severovýchod, aby mohly zasáhnout stíhačky F-15 národní gardy Otis.⁴

V 8:46 byla letem číslo 11 zasažena severní věž Světového obchodního centra. Budova byla zasažena mezi 93. a 99. patrem. Centrála úřadu pro letectví ani po zasažení první věže netušila, že jejich obávané letadlo zasáhlo svůj první cíl. Ihned po nárazu začaly šlehat plameny a z budovy se valila obrovská oblaka kouře. Na ulici zavládl chaos, sutiny a trosky letadla padaly dolů na lidi.⁵

Dalším letadlem, které je vzápětí rovněž znepokojilo, byl let číslo 175 United Airlines, jelikož změnil kód transpondéru a jeho rychlost se začala vymykat standardům. Běžné tempo stoupání letadel je 500 stop/minuta, ovšem toto letadlo stoupalo extrémně rychle, a to zhruba 6 000 stop/minuta. Vše se seběhlo velmi rychle, a i toto letadlo se vydalo směrem na New York. V 9:03 spoj 175 zasáhl jižní věž WTC. Po tomto druhém zásahu v ulicích propukla u lidí panika a

² Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, The 9/11 Commission report [online]. New York, 2006 [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: https://govinfo.library.unt.edu/911/report/911Report_Exec.pdf.

³ MACKINNON, Gaille. The World Trade Center – September 11, 2011 [online]. New York, 2006 [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/>.

⁴ Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, The 9/11 Commission report [online]. New York, 2006 [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: https://govinfo.library.unt.edu/911/report/911Report_Exec.pdf.

⁵ MACKINNON, Gaille. The World Trade Center – September 11, 2011 [online]. New York, 2006 [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/>.

bylo zřejmé, že město New York čelí naplánovaným útokům. Hasičský záchranný sbor vydal takzvané hromadné povolání všech příslušníků mimo službu. Každý hasič v New Yorku se musel i hned dostavit do služby.

Všechny letadla, která se tehdy nacházela ve vzduchu, představovala potencionální hrozbu, proto bylo vyhlášeno celostátní uzavření letového prostoru, jelikož se hrozbou nyní stala všechna letadla. Žádná letadla v oblasti tak nesměla vzlétnout a ani vstoupit do daného letového prostoru. Více než 4 000 letadel v americkém vzdušném prostoru muselo přistávat. K něčemu takovému v dějinách Ameriky do té doby nikdy nedošlo.⁶

Dva letouny tak způsobily větší zkázu, než by si kdo uměl představit. Třetí letadlo, které se jevilo jako podezřelé, byl let 77 společnosti American Airlines. Bylo na cestě z Washingtonu DC do Los Angeles. Jako u předchozích letounů i zde byly po nějaké době vypnuté transpondéry, odkláněli se od cíle a nereagovali na vysílačku. Vše tedy nasvědčovalo tomu, že se zřejmě bude jednat o další unesené letadlo. Let číslo 77 však nemířil do New Yorku jako letadla předchozí, nýbrž letěli do hlavního města Washington DC.⁷

Stíhací letouny byly namířeny na hlavní město pouze minutu před tím, než let číslo 77 narazil do Pentagonu. V 9:37 byla zasažena centrála americké obrany. Po několika minutách, v 9:44, dispečeři zaznamenali další, čtvrté letadlo United 93, které se začalo chovat podezřele jako tři letadla předchozí.⁸ Bylo tedy potřeba zjistit, zda i toto poslední letadlo bylo napadeno teroristy. Letouny F16 amerického letectva spěchaly, aby nad hlavním městem vytvořily obrannou hlídku, jelikož bylo podezření, že i toto čtvrté letadlo zaútočí na hlavní město. Toto unesené letadlo se však 20 minut od Washingtonu, před jeho zřejmě konečným cílem, zřítilo. Zemřelo všech 44 pasažérů a členů posádky. Jediné, co zabránilo únoscům letu 93 United Airlines dokončit útok, byly hrdinské

⁶ WISNEWSKI, Gerhard. *Operace 9/11. Útok na planetu Země*. Praha: EarthSave, 2008, s. 73–74. ISBN 978-80-86916-06-4.

⁷ KONDRASUK, Jack. The Effects of 9/11 on the Management of Human Capital in the United States [online]. New York, 2009 [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: <https://link.springer.com/chapter/10.1057/97802301000603>.

⁸ KONDRASUK, Jack. The Effects of 9/11 on the Management of Human Capital in the United States [online]. New York, 2009 [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: <https://link.springer.com/chapter/10.1057/97802301000603>.

činy pasažérů a posádky. Jejich boj skončil zřícením letadla na poli nedaleko Pittsburghu v 10:03.⁹

Po hodině a půl od nárazu se zřítily obě budovy Světového obchodního centra. Po těchto budovách zbyl pouze obrovský mrak kouře, který se valil ulicemi. Zavládl chaos, lidé panikařili a začali utíkat, aby se nezranili o padající trosky budov. I když u trosek WTC byly stovky hasičů, i po hodinách byla situace velmi kritická. Na ulicích nepřestávaly ječet sirény a všude bylo několik desítek záchranných služeb. Viditelnost v nejhůře postižené oblasti byla nulová. Mnoho domů v těsné blízkosti centra bylo rovněž zasaženo a bylo pozdě tyto budovy zachránit.¹⁰ Mnozí obyvatelé se přidali k záchranným složkám a snažili se pomoci s odklizením trosek. Celou noc několik stovek hasičů hledalo pod kusy trosek někoho přeživšího.¹¹

Ve Světovém obchodním centru v ten den pracovalo 17 500 lidí. Více než 15 000 se jich stihlo dostat ven a zachránit se. Jednalo se hlavně o pracovníky, kteří pracovali v nižších patrech, a mohli se tak zachránit. Mnozí poslouchali svůj instinkt. V tu chvíli nebyl čas na dlouhé přemýšlení ani na zjišťování, co se skutečně děje, museli okamžitě opustit prostory budov. Bylo nutné jednat velmi rychle. Ti, kteří se nacházeli v jižní věži, měli 16 a půl minuty na to, aby ji opustili, než do jejich věže narazilo druhé letadlo.¹²

Mohamed Ata byl jedním z teroristů, kteří letěli prvním letem číslo 11, po cestě na navazující let se však ztratilo jeho zavazadlo. Bylo nalezeno po útocích následující den a stalo se ihned pokladnicí informací a důkazů. Pomocí nalezených informací a záznamů z bezpečnostních kamer na letišti se podařilo zvláštním agentům FBI za pouhých 72 hodin přijít na 19 podezřelých únosců a dohledat vazby s teroristickou skupinou Al-Kaida.¹³

⁹ KRIEGER, Tim. Calculating the Costs of 9/11. [online]. New York.

¹⁰ BOUDNÍK, Jiří. *Věže. Příběh 11. září*. Praha: MOTTO, 2011, s. 95–98. ISBN 978-80-7246-570-5.

¹¹ BOUDNÍK, Jiří. *Věže. Příběh 11. září*. Praha: MOTTO, 2011, s. 99–101. ISBN 978-80-7246-570-5.

¹² Ženy iprima [online]. 2021 [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: [https://zeny.iprima.cz/zivotni-styl/osudy-11-zari-pribehy-tech-kteri-tam-byli-a-prezili?](https://zeny.iprima.cz/zivotni-styl/osudy-11-zari-pribehy-tech-kteri-tam-byli-a-prezili?fbclid=IwAR10GKoBjIY7aXs1VRvcir9n2S1xm6m_6hkeCCiAyfdkhZGNaUTyAazbFyk)

¹³ WISNEWSKI, Gerhard. (2008). *Operace 9/11, Útok na planetu Země*. Praha: EarthSave, s. 46-47. ISBN 978-80-86916-06-4.

Den po útoku byly ulice na Manhattanu zaplaveny lidmi, kteří svírali v rukou fotografie a plakáty svých blízkých. Doufali, že přežili a zachránili se. Byli natolik bezmocní, že se sami snažili najít alespoň nějaké věci svých blízkých.¹⁴

Obchodní centrum teroristickému útoku nečelilo poprvé. V roce 1993 teroristé odpálili v garáži dole v suterénu kamion. Tehdy zemřelo šest lidí, kteří pracovali v podzemních podlažích. Byla evakuována celá budova, ale zůstala vcelku a bez plamenů. Ti, kteří pracovali v obchodním centru a zažili tento minulý teroristický útok, moc dobře chápali, když v roce 2001 letadlo narazilo do budovy, že musejí utéct. Někteří ale jednali právě naopak s tím, že není třeba utíkat, jelikož na rozdíl od roku 1993 zůstaly chodby bez kouře a světla také svítila, takže se vše zdálo být v pořádku. Pamatovali si rovněž i to, že tehdy trvala evakuace do bezpečí téměř čtyři hodiny, ale všichni se dokázali zachránit. Někteří pracovníci tenkrát dokonce neopustili své kanceláře, dokud si pro ně nepřišli hasiči a neodvedli je. V roce 2001 však šlo o úplně jinou situaci, jediné, co bylo nejdůležitější, bylo bez váhání opustit budovu.¹⁵

1.2 Symbolický charakter WTC a Pentagonu

Světové obchodní centrum byl komplex kancelářských budov na Manhattanu. Celkově jich bylo sedm, z nichž nejznámější byla tzv. dvojčata. Tyto mrakodrapy byly dokonce v roce 1973 nejvyšší na světě. Pro americkou společnost symbolizovaly globalizaci, ekonomickou sílu a prosperitu Ameriky.¹⁶

Dalším cílem byla velká kancelářská budova Pentagon. Tato pětistranná budova je sídlem amerického ministerstva obrany a slouží jako symbol americké vojenské síly. Třetím cílem zřejmě měl být podle závěrečné zprávy Národní komise pro teroristické útoky nejspíše Bílý dům nebo Kapitol.¹⁷ Symbolika

¹⁴ BOUDNÍK, Jiří. *Věže. Příběh 11. září*. Praha: MOTTO, 2011, s. 107–113. ISBN 978-80-7246-570-5.

¹⁵ Ženy i prima [online]. 2021 [cit. 26.01.2022]. Dostupné z: https://zeny.iprima.cz/zivotni-styl/osudy-11-zari-pribehy-tech-kteri-tam-byli-a-prezili?fbclid=IwAR10GKoBjY7aXs1VRvcir9n2S1xm6m_6hkeCCiAyfdkhZGNaUTyAazbFyk.

¹⁶ 911 Memorial [online] [cit. 04.02.2022]. Dostupné z: <https://www.911memorial.org/learn/students-and-teachers/lesson-plans/targeting-american-symbols>.

¹⁷ The 9/11 Commission Report 2004. Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States. Washington: W. W. Norton & Co.

zasažených míst tak hraje velmi výraznou roli v traumatizujícím charakteru události.

Teroristé neměli dostatek prostředků na zničení Spojených států, a proto se rozhodli zaútočit na tyto symbolické cíle Ameriky. Al-Káida doufala, že útokem na tyto symboly vystraší a oslabí postavení Spojených států ve světovém hospodářství, což nakonec podpoří politické a náboženské cíle na Blízkém východě a v muslimském světě.¹⁸

1.3 Památka obětem

Tři měsíce po události bylo schváleno pojmenování 11. září jako „Vlastenecký den“ připomínající výročí teroristických útoků. První památníky vytvořili lidé svíčkami a květinami, které dávali k troskám budov a k americkým ambasadám po celém světě. Ve Velké Británii zpívala královna Alžběta americkou hymnu při střídání stráží v Buckinghamském paláci. Rio de Janeiro umístilo billboardy zobrazující městskou sochu Krista Spasitele, která objímá panorama New Yorku.

Dělník Frank Silecchia, který pracoval na odklizení trosek, našel jednoho dne ocelový kus konstrukce, který svým tvarem připomínal kříž. Rozhodl se tento kříž vztýčit a vytvořit tak místo pro náboženská setkání a vzpomínání na oběti útoků.¹⁹

K prvnímu výročí útoků v New Yorku v roce 2002 vyletěly na oblohu dva jasné sloupy světla z místa, kde stály věže WTC. „Tribute in Light“ se pak stala každoroční instalací, kterou provozuje Městská umělecká společnost v New Yorku. Za jasných nocí jsou paprsky viditelné na vzdálenost více než 60 mil.

Byla uspořádána soutěž World Trade Center Site Memorial Competition s cílem vybrat vhodný trvalý památník obětem 11. září. Vítězný návrh Michaela Arada „Odrážející nepřítomnost“ nyní stojí před muzeem v parku o rozloze osm akrů. Skládá se ze dvou nádrží s vodopády řítícími se dolů tam, kde se kdysi

¹⁸ 911 Memorial [online] [cit. 22.02.2022]. Dostupné z: <https://www.911memorial.org/911-faqs>.

¹⁹ Prima living [online]. 2021 [cit. 26.01.2022]. Dostupné z: [https://living.iprima.cz/design/new-york-po11zari?](https://living.iprima.cz/design/new-york-po11zari?fbclid=IwAR2oryITAdoFuM4S5TtTg4Xg7lQpT0DtFTYy8PiC_LpEzmKjzZIUSdsY3sQ)

tyčily věže k nebi. Jména všech 2 983 obětí jsou vyryta na 152 bronzových panelech obklopujících bazény, uspořádaných podle toho, kde se jednotlivci v den útoků nacházeli, takže spolupracovníci a lidé na stejném letu jsou uctíváni společně. Na těchto panelech jsou vyrytá i jména obětí teroristického útoku v roce 1993.²⁰

Blízko památníku stojí muzeum, které se snaží zodpovědět na všechny otázky týkající se útoků. Kolem památníku je vysazeno mnoho stromů, které symbolizují mír. Nachází se zde i jediný strom, který tehdy útok přežil a byl po ošetření znovu vysazen u památníku. Symboliku konceptu staveb můžeme nalézt i v tom, že muzeum, jakožto minulost, která je za námi, se nachází dole, zatímco budova WTC míří hrdě vzhůru a představuje lepší zítřek a budoucnost a její tvar do trojúhelníku symbolizuje naději. Na stěnách mrakodrapu jsou skla, která odrážejí světlo, nebe a život.²¹ Památník a muzeum byly otevřeny na původním místě World Trade Center v květnu roku 2014 a Freedom Tower ve stejném roce v listopadu.²²

²⁰ 911memorial [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.911memorial.org/20th-anniversary>.

²¹ Prima living [online]. 2019 [cit. 26.01.2022]. Dostupné z: <https://living.iprima.cz/trendy/11-zari-symboly-nevedeli-budova-miste-dvojcat-skryva-vyznam-One-World-Trade-Center>.

²² History [online]. 17.02.2010 [cit. 15.02.2022]. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/21st-century/9-11-attacks>.

2. Důsledky teroristických útoků

2.1 Změna chování v americké společnosti

Dříve byli Newyorčané považováni za arogantní a namyšlené, uspěchané za prací a nevnímající cizí problémy. Vztek, který nastal po tomto dni, se však začal ventilovat ven ze společnosti, a tím došlo k rychlé sounáležitosti. Ochota pomáhat druhým se tak zvýšila o skoro 30 %. Mnozí tak zaznamenali, že se lidé v New Yorku změnili a začali být příjemnější na cizí okolí než dříve. U newyorského záchranného sboru tak můžeme pozorovat nejvyšší nárůst solidarity, a to nejen díky jejich rychlé reakci na situaci, nýbrž i intenzitě nasazení a vytrvalosti v osudný den.²³

První zvěsti hovořily o tom, že do věže narazilo malé letadlo, jako například Cessna. Ale jak pak lidé pozorovali, co se dělo vzápětí poté, bylo jasné, že to malé letadlo nebylo, už podle rozsahu škod. Přesto si však lidé ještě v té době mysleli, že to byla pouhá nehoda. Lidé byli 11. září přilepeni k televizi a sledovali zprávy. Po zasažení první věže televize začala vysílat živě z místa činu, a tak během chvíle zachytila záběr dalšího letadla, které před zraky diváků narazilo do jižní věže. V tu chvíli bylo jasné, že došlo k útoku. Lidé nemohli uvěřit, že byli živě v televizi svědky nárazu letadel do věže. Domnívali se, že je to pouhé počítačové ztvárnění prvního útoku počítačovou animací. Neuvědomovali si dlouhou dobu, co se skutečně stalo a že je tato situace reálná. Záběry zasažených budov se neustále opakovaly na televizních obrazovkách. Je tedy jasné, že živý přenos tragédie sehrál velmi důležitou roli při vyvolání kolektivního traumatu.²⁴ K intenzitě traumatu dopomohly komunikační kanály, které dennodenně publikovaly záběry útoků a označovaly je za útoky na národní identitu. Bývalý americký prezident měl tři dny po útoku emotivní projev, při kterém objímal člena hasičského sboru, přímo na troskách zřícených věží. Dříve se informace o podobných situacích mezi lidmi šířily pomocí psaných

²³ SMELSER, J. N. Epilogue: September 11, 2001, as Cultural Trauma. In: J. C. Alexander (ed.). *Cultural Trauma and Collective Identity*. Berkeley: University of California Press, 2004, s. 264–282.

²⁴ BAEK, S. *Television News, Images and Semiotics*. Soul: Hanul Publishing, 2004.

zpráv bez vizuální stránky, a tak tyto informace byly mnohdy zkrácené. Pokud je však taková situace zdokumentovaná i vizuálně, v lidech to vyvolá větší důvěryhodnost a reálnost. Kamerový záznam tak v lidech dokáže rychleji vyvolat emoce a pocit, že jsou přímými účastníky události, obzvláště pokud je to vysíláno živě, jak tomu bylo i 11. září, a tak disponovaly mediované komunikáty vysokým traumatickým potenciálem. Rok po tragédii se vysílaly v televizi vzpomínkové záběry na osudný den, lidé z toho však byli unaveni, mnozí našťvaní tvrdili, že „*nechtějí v televizi vidět, jak někdo brečí nebo brečel, rádi by zapomněli, a oni nám to stále připomínají. I když se v televizi díváme na něco normálního, dají to aspoň do reklamního šotu.*“²⁵ Lidé už zkrátka chtějí zapomenout a bavit se. „*Neexistuje ani jeden pozůstalý, ani jeden přeživší, nímž by se nenatáčely nekonečné rozhovory a reportáže.*“²⁶

Jedna z událostí, ke které by se daly útoky přirovnat, je útok na Pearl Harbor v roce 1941, kdy se země spojila a malicherné rozdíly nechala stranou. Semkla se pro společnou věc a přesně to se stalo v New Yorku a po celé zemi i v roce 2001. Všichni zaměstnanci města, od sanitačních pracovníků až po lidi z kanceláří, se zapojili. Velikou zásluhu se připisuje i soukromým stavebním dělníkům, kteří se rovněž zapojili a riskovali životy a zdraví tím, že přišli a pomohli řezat ocelové nosníky a odstraňovat trosky.

Zpočátku se zdálo, že z hořící budovy padají pouze trosky, bohužel však mezi padajícími troskami skákali dolů i zoufalí lidé. Každý pád na zem způsobil ohromnou ránu. Tito lidé se nacházeli v beznadějné situaci a chtěli si sami vybrat, jak zemřou. Všichni se smířili s tím, že umřou, jelikož přežití nebylo možné. Lidé stáli v slzách na ulicích a pozorovali, co se děje kolem. Lidé ve vyšších patrech jižní věže byli na stejné úrovni jako ti, kteří byli nuceni skočit ze severní věže.²⁷

²⁵ BEDNÁŘOVÁ, Veronika. *Má americká krása*. Praha: REFLEX, 2006, s. 113. ISBN 80-87033-04-3.

²⁶ BEDNÁŘOVÁ, Veronika. *Má americká krása*. Praha: REFLEX, 2006, s. 115. ISBN 80-87033-04-3.

²⁷ Ženy iprima [online]. 2021 [cit. 26.01.2022]. Dostupné z: https://zeny.iprima.cz/zivotni-styl/osudy-11-zari-pribehy-tech-kteri-tam-byli-a-prezili?fbclid=IwAR10GKobJlY7aXs1VRvcir9n2S1xm6m_6hkeCCiAyfdkhZGNaUTyAazbFyk.

Někteří i přes to, že se stihli v čas zachránit, nedokázali snést pocit, že jiní takové štěstí neměli. Buď, aby pomohli, nebo protože byli ubezpečeni, že v kancelářích jim nic nehrozí.²⁸

To, co se stalo, si budou lidé pamatovat stejně jako jiné strašné události, které lidstvo postihlo v dlouhé historii. Lidé si začnou podvědomě hledat cestu, jak to vytěsnit z paměti. Pokud se však budou těm vzpomínkám bránit až moc nebo pokud se budou snažit pro to najít další eufemismy, tak se může stát, že to nebudou chtít znovu prožívat, a tím se ztratí motivace něčemu takovému v budoucnu předcházet a zabránit.

Prvním pocitem byl bezprostředně strach a zoufalství, netrvalo však dlouho, a tyto pocity se změnili na hněv, jelikož jim docházelo, co se stalo. Lidé se chtěli dočkat odplaty nebo alespoň vysvětlení, proč k těmto útokům došlo. Byli v situaci, kdy si mysleli, že jediným řešením bude odplata napadením Islámského státu. Nepátralo se dál po hlubších souvislostech, jako například zda na vině není politická hegemonie nebo export amerických hodnot. Vnímaní občanů se tak v Americe značně změnilo, a proto byl 26. října zřízen nový zákon, který umožňoval zesílit pravomoci amerických federálních agentur, aby mohly zefektivnit boj proti terorismu. Podpora, která byla od amerického obyvatelstva, tak nasvědčuje tomu, jak rychle se americká kultura změnila. Politika národní identity vyhlášená prezidentem Bushem, provázená nekritickou sebejistotou, autoadorací vlastního dobra a vírou ve schopnosti amerického národa potrestat zlo, vedly k preferenci homogenity před heterogenitou.

2.2 Posttraumatické poruchy

„Čas plyne, ale události z 11. září zůstávají ukryté v našich srdcích. My, občané Spojených států amerických, nezapomínáme. Navždy si budeme připomínat každou z obětí, vzdávat čest každému ze záchranářů a soucítit s rodinami padlých. Nezapomeneme ohnivé peklo a oblaka prachu, ani záznamy posledních telefonních hovorů a záběry kamer z pohřbů dětí.“²⁹ Tato slova

²⁸ Ženy i prima [online]. 2021 [cit. 26.01.2022]. Dostupné z: https://zeny.iprima.cz/zivotni-styl/osudy-11-zari-pribehy-tech-kteri-tam-byli-a-prezili?fbclid=IwAR10GKoBjY7aXs1VRvcir9n2S1xm6m_6hkeCCiAyfdkhZGNaUTyAazbFyk.

pronesl při projevu tehdejší americký prezident George W. Bush po dvou měsících od útoku.

Málokterá událost změnila svět v posledních letech tak jako útoky z 11. září 2001. Architekt a spisovatel Jiří Boudník, který se po pádu dvojčat účastnil záchranných prací a také sestavil pro záchranáře první model trosek, si ten den pamatuje dodnes velmi dobře a do detailu. Cítil absolutní šok a nevěřil tomu, že by někdo byl schopný unést letadlo a vrazit do mrakodrapu plného lidí. Dalo by se říci, že se cítil až rozhořčeně. V budově bylo zhruba 115 národností, mladiství i dospělí, a tak nemohl pochopit, proč byla tato budova jejich cílem. Každou hodinu se snažili záchranné akce na chvíli zastavit, aby poslouchali, zda někdo z trosek nevolá o pomoc. Každý den byl Boudník v terénu a snažil se vymodelovat pomocí 3D a 4D model budov pro lepší koordinaci záchranných složek. Po půl roce od 11. září se u pana Boudníka začaly projevovat posttraumatické syndromy. Přesně po půl roce se totiž večer rozsvítily dvě velká světla, které sahala až do nebe, tzn. Tribute in Light, která měla symbolizovat dvě zbořené věže. Vše, co měl před očima celého půl roku, musel nějakým způsobem ventilovat, jelikož do té doby si dokázal tyto emoce a pocity vyměnit pouze s hasiči a dělníky, kteří byli jako on součástí likvidačních prací.³⁰

James Manahan byl 36letý člen newyorského hasičského sboru. Zpočátku nebyl přímo v oblasti útoků, ale jeho prací bylo koordinovat hasiče a měl na pověření deset hasičských jednotek, které přímo zasahovaly neprodleně po útocích. Jeho jednotky měly na starost jižní Manhattan, práci u Světového obchodního centra měly na starost zase jiné jednotky. Po zásahu WTC bylo zasaženo i mnoho dalších budov v okolí, které začaly hořet. Pro hasiče to byla velmi těžká práce. Bylo to emotivní, když se pod troskami našla oběť, zvláště když se našel hasič nebo policista, což se poznalo podle uniformy. Hasiči odvedli skvělou práci a vrátili pozůstalým veškerá těla, která mohli. U lidí se změnil úhel pohledu na svět. Jedna z největších změn, která nastala u mnohých hasičů, byla, že když odcházeli do práce, objali pořádně děti a partnera, jelikož si po tom dni

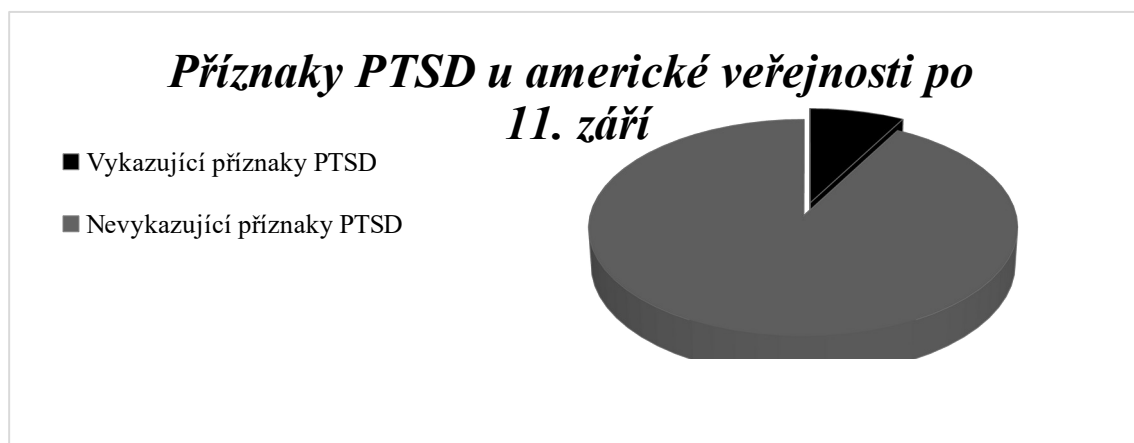
²⁹ Bush, G. W. „Projev G. W. Bushe k Valnému shromáždění OSN.“ Projev přednesený v centrále OSN v New Yorku v USA u příležitosti dvouměsíčního výročí teroristických útoků z 11. září. New York, 10. 11. 2001 [cit. 15.02.2008]. Dostupné z: <<http://www.whitehouse.gov/news/releases/2001/11/20011110-3.html>>.

³⁰ BOUDNÍK, Jiří. *Věže. Příběhy 11. září*. Praha: MOTTO, 2011. ISBN 978-80-7246-570-5.

uvědomovali ještě více, jak je život křehký. Newyorský hasičský sbor nabízel rozsáhle možnosti terapie a stále je nabízí i po 21 letech. Stále mají vyčleněnou jednotku, která s lidmi mluví. Ve většině hasičských stanic na Manhattanu, které přišly o své kolegy, bylo potřeba dokonce provést i dvakrát denně terapii. Podle statistik ze září roku 2012 byl odhadovaný počet Newyorčanů trpících posttraumatickou stresovou poruchou v důsledku 11. září zhruba 422 000.³¹ Emoční vlna provázející reakci Američanů na 11. září byla velmi intenzivní. Zničení amerických symbolů vyvolalo u amerického obyvatelstva pocit smutku, ale i ponížení.³²

Na grafu číslo 1 lze vidět příznaky posttraumatické stresové poruchy, která se objevovala u obyvatel i po půl roce od události. Tato skutečnost se odrazila také ve strachu z budoucnosti. Létat letadlem se obával každý šestý Američan a rovněž se i obávali z možného dalšího útoku.

Graf 1: Příznaky PTSD u americké veřejnosti v roce 2002³³

Americké společnosti bylo však zcela jasné, „že tohle je necivilizovaný útok na civilizované lidi, kteří neudělali nic jiného, než ráno přišli do práce, dali si

³¹ Statista [online]. 2012 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z:

<https://www.statista.com/statistics/281075/key-figures-on-the-september-11-attacks/>.

³² Alexander, J. C. 2006. „From the Depth of Despair: Performance, Counterperformance, and September 11.“ Pp. 102 in J. C. Alexander, B. Giesen, J. L. Mast (ed.) Social Performance: Symbolic Action, Cultural Pragmatics, and Ritual. Cambridge: Cambridge University Press.

³³ Smith, T.W., Rasinski, K. A. 2002. America Recovers: A Follow-Up to a National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks. Chicago: NORC.

*kávu, zapnuli počítač a chystali se začít pracovat, než jim letadlo jejich vlastní země zničilo v lepším případě kanceláře, v horším případě život.*³⁴

U mnohých útoky nenarušily pouze jejich psychické zdraví, ale i fyzické. Po pádu budov vznikla obrovská oblaka smogu a prachu, obsahující zplodiny PVC, olova, azbestu nebo rtuti. V první den, nikdo žádnou ochranu dýchacích cest nepoužíval, ale i ti, kteří se snažili zakrýt si ústa, neměli odpovídající ochranu. Obyčejný respirátor by nepomohl, na takové částice prachu byl nejlepší respirátor P-100, kterého bylo prvních pár dní po zřícení budov nedostatek. Těmto prachům bylo vystaveno přes 400 000 lidí, podle programu WTC Medical Monitoring Treatment se u 20 000 z nich objevilo respirační onemocnění. U některých tyto částice vyvolaly rychlejší rozvoj rakoviny.³⁵

Analýza NTS zkoumala psychické a emocionální symptomy, které vyvolaly události 11. září. Zjistila, že u 60 % americké populace se objevovaly návaly pláče. U 51 % dotazovaných se zvýšil pocit nervozity, napětí, úzkosti, zmatenost nebo otupělost. U dalších 50 % občanů se projevíly poruchy spánku. Ostatních 20 až 30 % dotazovaných respondentů začalo více kouřit, mělo častější výbuchy hněvu nebo bolesti hlavy. Dokonce u 17 % občanů byla zaznamenána zvýšená potřeba se předzásobit potravinami a jinými výrobky zajišťujícími základní přežití.³⁶

Většina výzkumů účinků traumatu se typicky zaměřuje především na negativní emoce, jelikož jsou mnohem častějším jevem než emoce pozitivní. Více než 30 % bralo tento útok jako přínos ve svém životě. Tito lidé si začali vážit více svého života a svých blízkých.

³⁴ BEDNÁŘOVÁ, Veronika. *Má americká krása*. Praha: REFLEX, 2006, s. 92. ISBN 80-87033-04-3.

³⁵ FDNY WORLD TRADE CENTER HEALTH PROGRAM [online]. 2021 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www1.nyc.gov/assets/fdny/downloads/pdf/about/2021-9-11-20th%20anniversary-wtc-health.pdf>.

³⁶ SMITH, T. W., RASINSKI, K. A., TOCE, M. *America Rebounds: A National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks – Preliminary Findings*. Chicago: NORC, 2001.

2.3 Potlačování občanských práv a svobod vedené ke zlepšení bezpečnostní situace

Poté co se odehrály útoky 11. září, Bushova vláda podobným věcem chtěla v budoucnu předejít, a tak zorganizovala schválení nového amerického zákona Patriot Act, překládaného jako vlastenecký zákon. Byl uveden v platnost 26. října 2001 podpisem prezidenta George W. Bushe. Americká vláda získala díky novému zákonu i nové pravomoci, které se dotkly všech občanů USA. Téměř většina lidí na světě používá elektronické zařízení, kde komunikuje se svými blízkými pomocí sms zpráv nebo na sociálních sítích. Bylo možné špehovat americké obyvatelstvo bez soudního rozhodnutí, provádět domovní prohlídky bez předchozího uvědomění, odposlouchávat telefony, nebo dokonce si vést záznamy o uživatelích, kteří si půjčují podezřelou literaturu v knihovně.³⁷

Pro vládu tak postupem času bylo snadnější shromáždit jakákoliv data o komkoliv. Tento technologický pokrok ve sledování se vyvíjel pro bezpečnostní agentury, jako FBI nebo NSA, která v Bluffdale v Utahu skladuje veškerou elektronickou komunikaci lidí. Byla vytvořena databáze o DNA jednotlivých občanů, pomocí kterého se zrychlí vyšetřování možné teroristické činnosti. Pokud by však někdo vzorek DNA chtěl odmítnout, bylo by to sankcionované částkou 200 000 dolarů nebo odnětím svobody na jeden rok.

Odposlouchávání kohokoliv podezřelého bez jasného důkazu mohlo být prováděno po dobu 15 dnů, k čemu patřilo i stahování dat z internetu podezřelého, tedy chaty nebo emaily, bez soudního příkazu.³⁸ Všechny tyto činnosti však vedly k totálnímu zmatku a americké obyvatelstvo se tak náhle stalo terčem tajného sledování svou vládou. Tímto tedy nastalo hrubé narušování lidských práv.

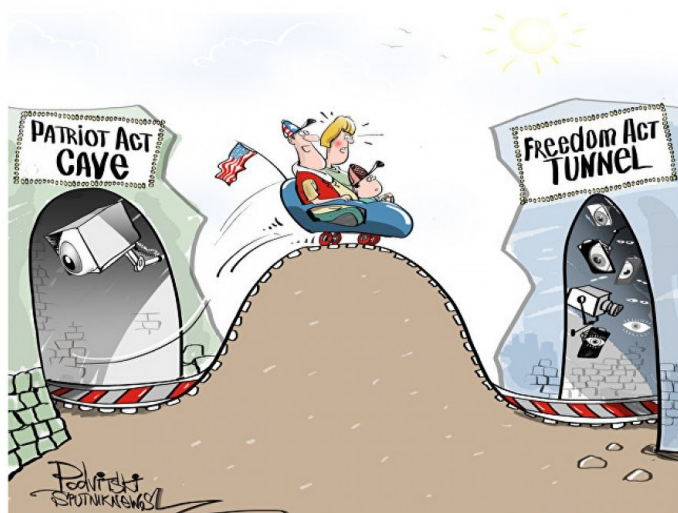
I přesto, že měl zákon v roce 2011 vypršet, nenašlo se dost hlasů ani pro, ani proti prodloužení platnosti. Původně byl zákon zaveden kvůli válce proti terorismu, později se to však dotklo každého občana, který používá elektronický

³⁷ U.S. Congress. (2001, October 26). USA PATRIOT Act. Retrieved January 10, 2020, from EPIC: <https://epic.org/privacy/terrorism/hr3162.html>.

³⁸ Shamsi, H., & Abdo, A. (2011). Privacy and Surveillance Post-9/11. *Human Rights*, 38(1), s. 5-9, 17. Retrieved April 7, 2021, from <http://www.jstor.org/stable/23032368>.

způsob dorozumívání s jinými lidmi. Dne 15. března 2020 vypršela platnost paragrafu 215 PATRIOT Act – zákona o dohledu s bohatou historií překračování a zneužívání ze strany vlády – kvůli jeho klauzuli o skončení platnosti, a tak tedy i do roku 2022 zůstává.³⁹

Obrázek 1: Karikatura vlasteneckého zákona (Patriot Act)⁴⁰

Lidé věděli, že svět už nikdy nebude jako dřív. Změny, které následovaly, se brzy projeví v každodenním životě. Pokud chtěli Američané navštívit jinou zemi, museli projít zdlouhavým a nepříjemným procesem bezpečnostní kontroly na letišti. Lidé netušili, jakým typem screeningu budou muset projít. Na více místech se začaly objevovat bezpečnostní kamery. Začalo i odposlouchávání hovorů. Zvýšený dohled bezpečnostních agentur měl přinést do společnosti větší pocit bezpečnosti, přinesl však s sebou i velkou nejistotu.⁴¹

2.4 Změny ve vnímání spoluobčanů před 11. září a po něm

Po traumatu z 11. září ihned započal proces kulturní rekonstrukce, jelikož díky všem záběrům, které bylo toho dne natočeny, si i ti, kteří nebyli přímým svědkem, dokázali situaci reálně představit a vžít se do ní. V americké

³⁹ Electronic Frontier Foundation [online]. 2020, 29. 12. 2020 [cit. 15.02.2022]. Dostupné z: <https://www.eff.org/deeplinks/2020/12/section-215-expired-year-review-2020>.

⁴⁰ Idnes [online]. 02. 06. 2015 [cit. 15.02.2022]. Dostupné z: <https://olser.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=464380>.

⁴¹ WALLERSTEIN, Immanuel. *Úpadek americké moci*. Praha: SLON, 2005, s. 171-185. ISBN 80-86429-44-X.

společnosti se spustil takzvaný obranný mechanismus, který je založený na posílení vztahu mezi jedincem, kolektivitou a jejími zastřešujícími institucemi. Tímto bylo jednodušší pro jedince takovou situaci překonat. Data naměřená krátce po 11. září ukazovala nárůst kladných odpovědí na otázku: Jste občanem Spojených států raději než občanem jakékoliv jiného státu? Na tuto otázku odpovědělo kladně 97 % respondentů. Útoky nenarušily pouze fyzickou bezpečnost, ale došlo i k narušení ontologického bezpečí. Do roku 2001 se Amerika cítila neohrožitelná a představovala „oázu klidu a prosperity“ obklopenou oceánem a chráněnou nejmocnější vojenskou silou světa.⁴²

V intenzitě dopadu však nehraje rozhodující roli počet obětí, nýbrž symbolický charakter zvolených cílů útoku, pomocí kterých se vyvolaná traumata projevila také v ekonomice, kultuře, politice ale i v každodenním životě.⁴³ Individuální a kolektivní účinky terorismu jsou různé. Po necelém roce od útoku byl proveden telefonický výzkum, kdy pomocí náhodně vytočených čísel byly zjišťovány změny ve společnosti. Polovina dotazovaných odpověděla, že pocit, který je doprovázel 11. září, ještě nikdy nezažili.⁴⁴ Necelých 29 % přiznalo, že ve svém životě pocítili změny chování. Dalších 7 % prodělalo vážné negativní změny ve svém životě. Zvýšili svá bezpečnostní opatření týkající se jejich okolí. Začali se vyhýbat místům, kde je více lidí, a vyhýbali se cestování letadlem. Zničením amerických symbolů v New Yorku vyvolalo u obyvatel pocit zmrzačení a ponížení. Po útocích u některých lidí vzrostla národní hrdost. Tato zvýšená hrdost na svoji vlast byla doprovázená například používáním státní vlajky v autech, na balkonech nebo na zahradách. Podle průzkumu vlajky vyvěšovalo zhruba 80 % amerických obyvatel. Není však jasné, zda tento symbol znamenal sílu, zastrašování nebo pouze projev vlastenectví a sjednocení národu.⁴⁵

⁴² SMITH, T. W., RASINSKI, K. A. *America Recovers: A Follow-Up to a National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks*. Chicago: NORC, 2002.

⁴³ SZTOMKA, P. The Trauma of Social Change: A Case of Postcommunist Societies. In: J. C. Alexander (ed.). *Cultural Trauma and Collective Identity*. Berkeley: University of California Press, 2004, s. 155-195.

⁴⁴ SMITH, T. W., RASINSKI, K. A., TOCE, M. *America Rebounds: A National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks – Preliminary Findings*. Chicago: NORC, 2001.

⁴⁵ SMITH, T. W., RASINSKI, K. A., TOCE, M. *America Rebounds: A National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks – Preliminary Findings*. Chicago: NORC, 2001.

2.5 Pohled na muslimy po 11. září

Muslimové ve Spojených státech dlouhou dobu žili poměrně tiše, útoky 11. září však situaci zcela změnil. Al-Káida je militantní islamistická teroristická organizace, která podporuje sunnitskou větev islámu. Netrvalo tedy dlouho a muslimové se v USA obávali odplaty, i když byli zcela nevinní. Bílý dům se snažil již od začátku zasáhnout. Bývalý prezident pronesl, že „tyto násilné činy porušují základní principy islámské víry, a je důležité, aby to Američané vnímali stejně“. Bohužel však bylo pozdě přesvědčovat obyvatelstvo, které už prahlo po pomstě. Situaci samozřejmě nepomohlo, když krátce po útocích vyhlásily USA válku s terorismem.⁴⁶

Navzdory úsilí vlády se lidé s islámskou vírou stali pro Američany terčem nenávisti, diskriminace a dalších zločinů z nenávisti. Muslimské organizace po celých Spojených státech byly pod dohledem FBI, dokonce i studentské univerzitní kluby. Někteří politici přesto přilévali olej do ohně a označovali všechny muslimy v Americe jako „radikální“ a za „hrozbu konceptu svobody“.⁴⁷

Islamofobie ve Spojených státech existovala vždy, ale ovšem ne v takové míře jako po útocích. Společnost se na muslimy dívala skrz prsty. Muslimové byli všichni hozeni do jednoho pytle a mnohdy po nich pokřikovali „teroristo“. Podle médií tato kapitola ani po dvaceti letech není uzavřená, kromě bolesti ovšem zanechává i sounáležitost a odhodlání s netolerancí bojovat. Po útocích několikanásobně vzrostly zločiny z nenávisti vůči muslimům, z 28 případů za rok 2000 jich o rok později bylo 481.⁴⁸

Jak je možné vysledovat z grafu níže, je vidět rapidní nárůst v letech 2001 a 2015. I když v jiných letech nedocházelo k takovému skoku, můžeme vypozařovat, že nastal rostoucí trend po roce 2001 a držel se stále mnohem výš než před útoky.⁴⁹

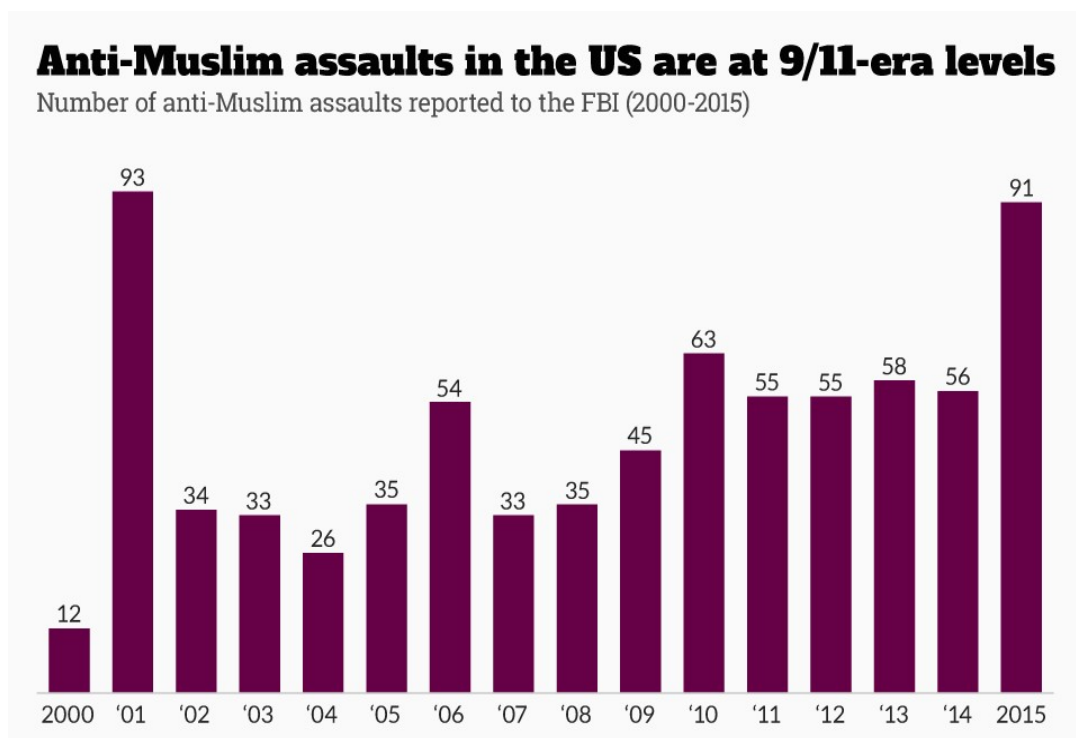
⁴⁶ The Pluralism Project. Islam in America Post 9/11. Cambridge: Harvard University, 2020.

⁴⁷ The Pluralism Project. Islam in America Post 9/11. Cambridge: Harvard University, 2020.

⁴⁸ Christnet [online]. 12. 9. 2021 [cit. 22.02.2022]. Dostupné z: https://www.christnet.eu/zpravy/30720/pro_muslimy_v_usa_bylo_11_zari_zemetresenim_prinesl_o_jim_bolest_i_motivaci.url.

⁴⁹ Christnet [online]. 12. 9. 2021 [cit. 22.02.2022]. Dostupné z: https://www.christnet.eu/zpravy/30720/pro_muslimy_v_usa_bylo_11_zari_zemetresenim_prinesl_o_jim_bolest_i_motivaci.url.

Obrázek 2: Počet násilných útoků proti muslimům⁵⁰

Děti od rodičů rychle pochytily, co se stalo, a tak docházelo i na školách k šikaně muslimských dětí americkými. Smály se muslimským dětem, že jsou „teroristé“. Dokonce i někteří zaujatí učitelé, kteří by si naopak tyto poznámky nesměli dovolit, děti vyznávající islám slovně shazovali před studenty. Mimo rasistických poznámek se muslimové setkávali s většími policejními kontrolami na ulici, stačilo mít dokonce jen arabský vzhled. Docházelo k znesvěcování mešit, ale média i přesto dávala průchod pomluvám, členové komunity sikhů byli napadáni jen proto, že nosili turbany. Podezřelí tedy nebyli pouze Arabové, ale i Indonésané, Afričané nebo Indové. Mnozí si i měnili jméno, aby jejich víra nebyla tolik zjevná. Protimuslimská zaujatost se projevila v politice nebo v médiích.⁵¹ Vzniklo hnutí označované jako Counter – Džihád. Po zvolení prezidenta Baracka Obamy se situaci vůči muslimům nezměnila. I když by se očekávalo, že protimuslimská zaujatost bude na ústupu, ve skutečnosti se naopak více spojovala a prohlubovala. V rozhovoru se CNN na otázku, co cítil po 11. září, uvedl dotazovaný, že „*Celé dětství jsem se děsil, aby si někdo*

⁵⁰ Statista. [online]. 26. 11. 2016 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/6874/anti-muslim-assaults-in-the-us-are-at-9-11-era-levels/>.

⁵¹ Usatoday [online]. 16. 9. 2001 [cit. 10.03.2022]. Dostupné z: <https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2001/09/16/poll-arab-americans.htm>.

*neuvědomil, že jsem muslim. Už jsem nevěděl, kdo vlastně jsem. Byl jsem nepřítel?*⁵² Šíření islamofobie se v době po 11. září ukázalo jako politicky účelné. Členové islamofobní skupiny získali politické spojence na federální i státní úrovni. Politika se zdá být jedním z hlavních hybatelů islamofobie. Průzkum z roku 2019, který provedl Institut pro sociální politiku a porozumění, zjistil, že politika s větší pravděpodobností vede k islamofobii než k víře. Po celém světě tak byl nárůst protimuslimského extremismu jako taktiky mobilizace strachu a podněcování agresivních postojů za účelem politického zisku.⁵³

Ve spojených státech nyní žije kolem 3,5 milionu muslimů, což je skoro dvakrát více než v roce 2001, ale přesto představují jen pouhé 1 % populace. Ani dnes se situace zcela nesrovnala, i v současné době se setkávají s nenávisť a téměř každý druhý pociťuje diskriminaci.⁵⁴

2.6 Ekonomické dopady

Útoky byly ve své době největší pojistnou událostí způsobenou člověkem v historii, když pojistné nároky přesáhly 40 miliard dolarů. Způsobily velmi prudký pokles globálních akciových trhů. Po útocích došlo k evakuaci všech zaměstnanců v bankách a finančních institucích na Wall Street kvůli obavám z možného dalšího hrozícího teroristického útoku. Jejich zavření trvalo téměř 6 dní, což bylo potřetí v historii, kdy došlo k takto dlouhému uzavření.⁵⁵

Vysoký deficit státního rozpočtu měl za následek masivní inflaci, se kterou spadla hodnota dolaru vůči euru. Mimo zvýšení ceny zlata vzrostla na světovém trhu i cena ropy. Na mezinárodních a domácích trzích byly akcie společností v některých sektorech zasaženy obzvláště tvrdě. Akcie cestovního ruchu klesly, zatímco akcie telekomunikačních, farmaceutických nebo vojenských společností

⁵² Blesk [online]. 10. 9. 2021 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-svetova-edice/689836/20-let-od-utoku-na-dvojcata-americti-muslimove-se-dal-boji-sikany-deti-nejsou-vyjimkou.html>.

⁵³ Salon [online]. 01.05.2019 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.salon.com/2019/05/01/islamophobia-is-about-politics-not-faith-new-study-explores-impact-on-2020-elections/>.

⁵⁴ Christnet [online]. 12. 9. 2021 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z: https://www.christnet.eu/zpravy/30720/pro_muslimy_v_usa_bylo_11_zari_zemetresenim_prinesl_o_jim_bolest_i_motivaci.url.

⁵⁵ Forbes [online]. 29. 10. 2012 [cit. 07.0.2022]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/abrambrown/2022/03/07/tiktok-russia-ukraine-ban-content/?>.

vzrostly. Vzhledem k tomu, že se u mnohých lidí objevil strach z létání a cestování, zažily značné ztráty i letecké společnosti, a tím nastal i kolaps v cestovním ruchu. Kompenzace pro letecké společnosti a pro pozůstalé oběti představovaly 13,5 miliardy dolarů. Mnohým aerolinkám hrozil bankrot, a proto bylo desetitisíce zaměstnanců propuštěno. V důsledku poklesu cestovního ruchu jak v celé zemi, tak i především ve městě New York byl zaznamenán pokles obsazenosti hotelů o 40 %, a tak dalších 3 000 zaměstnanců bylo rovněž propuštěno. Mezi firmy s největšími ztrátami patřily Berkshire Hathaway, Lloyd's, Swiss Re nebo Munich Re, jejichž ztráty byly zhruba více než 2 miliardy dolarů.⁵⁶

Pojistné ztráty způsobené 11. zářím byly velmi vysoké. Mezi ně bylo zahrnuto poskytnutí 11 miliard dolarů pro podnikající osoby, které musely přerušit své podnikání, na majetek zničený útoky bylo vyhrazeno 9,6 miliardy dolarů, na kompenzaci pro pracovníky, kteří ztratili v důsledku toho práci, bylo vyčleněno 2,5 miliard dolarů. V roce 2001 ztratilo zaměstnání více než milion Američanů, stoupla tedy i velmi nezaměstnanost až k hodnotě 5,8 %.⁵⁷ V roce 2002 bylo ze státního rozpočtu vynaloženo 34 miliard dolarů na zdokonalení bezpečnosti v zemi. Federální vláda poskytla vládě New Yorku v září 2001 okamžitou pomoc ve výši 11,2 miliardy dolarů a 10,5 miliardy dolarů na začátku roku 2002 na ekonomický rozvoj a potřeby infrastruktury.

Následně po útocích a vyhlášení války s Afghánistánem došlo k dalším výdajům na vnitřní bezpečnost.⁵⁸ Celkové přímé náklady válek po 11. září, pokud jde o vládní výdaje USA, jsou zhruba 2 biliony dolarů za 20 let, včetně přímých válečných nákladů a peněz vynaložených na rekonstrukci, humanitární pomoc a na vybudování a podporu místních bezpečnostních sil. Toto číslo představuje asi 2,7 % celkových výdajů federální vlády USA ve výši více než 74 bilionů dolarů během tohoto 20letého období, tedy období, kdy celkový HDP ve Spojených

⁵⁶ The Economic Effects of 9/11: A Retrospective Assessment [online]. 27. 12. 2002 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://irp.fas.org/crs/RL31617.pdf>.

⁵⁷ The Macroeconomic Impacts of the 9/11 Attack: Evidence from Real-Time Forecasting [online]. 2009 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/Macroeconomic%20impact%209_11%202009.pdf.

⁵⁸ Washingtonpost [online]. 3. 5. 2011 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/blogs/ezra-klein/post/bin-ladens-war-against-the-us-economy/2011/04/27/AFDOPjF_blog.html.

státech činil více než 335 bilionů dolarů. Tyto přímé náklady na válku a rekonstrukci činily méně než 1 % celkového HDP.⁵⁹

Po 20 letech vojenských operací v reakci na útoky z 11. září Spojeným státům tyto kroky vzaly čas, zdroje a pozornost od jiných důležitých aspektů, které jsou potřebné k ochraně a posílení Spojených států. V mezinárodním systému se objevily nové nadnárodní výzvy, jako jsou pandemie a kybernetická bezpečnost, a státní konkurenti, jako je Čína a Rusko, zaujaly na globální scéně asertivnější postoje.⁶⁰

2.7 Politické a vojenské dopady

Období po 11. září se vyznačuje zvýšeným podezřením vůči neameričanům ve Spojených státech, dále zvýšeným úsilím řešit terorismus, ale i agresivnější americkou zahraniční politikou.

Americký prezident byl po těchto útocích velmi podporován a získal obrovskou důvěru celé americké společnosti. Nárůst důvěry zaznamenala i americká armáda, která před rokem 2001 měla u občanů důvěru 39,7 % a po roce 2001 se jejich důvěra téměř zdvojnásobila a dosáhla 78 %. Američané více věřili také v náboženské instituce, federální agentury či banky. I po půl roce se důvěra u finančních nebo náboženských institucí stále držela velmi vysoko, i když mírně klesala, jelikož poklesly aktivity sociálních agentů, emoce a obavy z útoků už začínaly klesat. Jediným, kde se důvěra stále držela na vysoké úrovni, byla armáda.⁶¹

Americká vláda a tajné služby po útocích obvinily teroristickou skupinu Al-Káidu. Bylo tedy logické, že na řadu přijde odvěta od Spojených států. Teroristické útoky neměly vliv pouze na Ameriku, jejich dopady postihly celou mezinárodní politiku. Měsíc po útocích vyhlásila vláda prezidenta George Bushe

⁵⁹ Americanprogress [online]. 3. 5. 2011 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://www.americanprogress.org/article/lessons-learned-u-s-national-security-policy-20-years-since-911/>.

⁶⁰ Americanprogress [online]. 3. 5. 2011 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://www.americanprogress.org/article/lessons-learned-u-s-national-security-policy-20-years-since-911/>.

⁶¹ SMITH, T. W., RASINSKI, K. A. *America Recovers: A Follow-Up to a National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks*. Chicago: NORC, 2002.

válku proti terorismu, která začala invazí do Afghánistánu. Amerika tento krok považovala za přímou odpověď a odplatu za teroristické útoky. Ti, kteří s tímto krokem souhlasili, doufali v odplatu a zneškodnění velitele útoku Usáma bin Ládina. Podpora však po čase slábla, jelikož válka trvala déle, než se původně čekalo. Po zabití Usámy bin Ládina v roce 2011 56 % Američanů uvedlo, že nyní podporují stažení vojáků z Afghánistánu. Toto však nenastalo hned, a proto byla mnohdy tato válka označována za „nekonečnou“. Způsob, kterým byl spor ukončen, se však veřejnosti nelíbil a byla nespokojena. Většina se tak domnívá, že se Spojeným státům nepodařilo dosáhnout cílů, které byly stanovené.⁶² Rok po události bylo 55 % dotázaných přesvědčeno, že se po 11. září Amerika změnila k lepšímu, po 20 letech od útoku v roce 2021 se však počet snížil už jen na 33 %, zatímco 46 % bylo přesvědčeno, že tato událost vedla k horšímu.⁶³

Američtí političtí vůdci soustavně nedokázali vysvětlit, jak války po 11. září zapadají do jejich celkových zahraničněpolitických vizí. Zatímco se prezident George W. Bush nekonzistentně pokoušel formulovat válku v Iráku jako součást své agendy pro svobodu na Blízkém východě, jeho tři nástupci se zabývali neúspěchy válek po 11. září USA a jejich obecným zapojením do Blízkého východu. Zároveň se političtí aktéři snažili z těchto válek udělat stranické problémy – počínaje tlakem prezidenta Bushe na invazi do Iráku během střednědobého volebního cyklu v roce 2002 a pokračující až po útok na konzulát v Běhazí v roce 2012 a boj proti Islámskému státu.⁶⁴ Útoky vedly k významným a rozsáhlým změnám v americké politice a zahraniční politice. Ve Spojených státech byla posílená protiteroristická legislativa. Velká část této legislativy byla financována západními zeměmi. Po útocích v roce 2001 až do roku 2011 bylo v 66 zemích zatčeno 119 044 osob podezřelých z napojení na

⁶² Waybackmachine [online]. 04.09.2011 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160305033220/http://news.yahoo.com/ap-impact-35-000-worldwide-convicted-terror-142459609.html>.

⁶³ Brookings [online]. 09.09.2021 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.brookings.edu/blog/fixgov/2021/09/09/twenty-years-later-how-americans-assess-the-effects-of-the-9-11-attacks/>.

⁶⁴ Americanprogress [online]. 3. 5. 2011 [cit. 07.0.2022]. Dostupné z: <https://www.americanprogress.org/article/lessons-learned-u-s-national-security-policy-20-years-since-911/>.

teroristické skupiny a z nich 35 117 bylo odsouzeno, oproti tomu před 11. zářím bylo za terorismus odsouzeno jen několik stovek lidí každý rok.⁶⁵

Posílila se i bezpečnostní opatření v letecké dopravě. Zavedla se důkladnější prohlídka cestujících, začaly se brát otisky prstů, byli nasazeni ozbrojení protiterorističtí agenti, kteří létali komerčními letadly a v tajnosti dohlíželi na let a bezpečnost cestujících. Bylo zřízeno Ministerstvo vnitřní bezpečnosti, Centrum shromažďování údajů o hrozbě, Centrum pro monitorování terorismu a Správa pro bezpečnost v dopravě. Členové NATO poprvé za celou historii aktivovali člunek

5 Washingtonské smlouvy o pomoci spojenců napadenému členovi paktu. Byla uvedena pětibodová stupnice, pomocí které jsou občané informováni o bezpečnostní situaci na jejich území. FBI společně se CIA zdokonalily komunikaci mezi sebou a začaly vnímat boj s terorismem jako svou hlavní prioritu.

Útoky z 11. září a jejich následky alespoň prozatím způsobily, že Američané mají doma větší strach. Projevily se negativnější dopady rozhodnutí vůdců za poslední dvě desetiletí a menší ochota nasazovat americké pozemní síly do zdoluhavých bojů v zahraničí. Několik příštích let ukáže, zda tyto nálady zhorší veřejnou nespokojenost doma a spustí širší americký ústup ze světa, nebo vykrystalizují odhodlání Američanů znovu získat ztracenou půdu, jako se to stalo v letech po potupném ústupu z Vietnamu.

⁶⁵ News.yahoo. Americanprogress [online]. 4. 9. 2011 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160305033220/http://news.yahoo.com/ap-impact-35-000-worldwide-convicted-terror-142459609.html>.

Praktická část

3. Výzkumné šetření

3.1 Cíle práce

Cílem této bakalářské práce bude podrobná deskripce a analýza chování americké společnosti po teroristických útocích 11. září 2001. V praktické části jsou uvedeny změny chování u americké společnosti, co zažívala při útoku, bezprostředně po něm a jak to ovlivnilo společnost i po několika letech od útoku. Tyto informace jsem získávala od zahraničních autorů a ze zahraničních analýz, které byly prováděny po útocích. Hlavním cílem praktické části je potvrzení či vyvrácení předem stanovených hypotéz. Při přípravě otázek do dotazníkového šetření jsem zvolila dvě hypotézy, kterými se tato bakalářská práce bude zabývat po podrobné analýze. Stanovené hypotézy jsou:

HYPOTÉZA 1

Bezprostředním důsledkem po zmíněné události identifikovali u amerického obyvatelstva zvýšenou úroveň smutku, deprese a strachu o svoji budoucnost.

HYPOTÉZA 2

V Americe se po útocích změnil pohled na muslimy.

3.2 Popis výzkumného šetření

Podle dosavadních informací jsem dokázala zjistit, jak se americké obyvatelstvo cítilo, jak ho situace ovlivnila a poznamenala jejich každodenní životy. Chtěla jsem si tyto informace ověřit pomocí mého dotazníku. Vzhledem k tomu, že se téma týkalo americké společnosti, bylo potřeba získat odpovědi přímo od obyvatel žijících ve Spojených státech. Rozhodla jsem se proto, vytvořit dotazník zcela v anglickém jazyce. Metodu kvantitativního výzkumného šetření pomocí vlastního anonymního dotazníku jsem zahájila 1. února 2022 a svůj výzkum ukončila 15. února 2022. Dotazník byl vytvořen prostřednictvím webových stránek Survio a sdílel se především na sociální síti Facebook. Se

sdílením dotazníku mi pomohla naše rodinná známá, která žije v New Yorku již 25 let a v době útoků jí bylo kolem 20 let, bylo tedy pro mě velmi přínosné mít odpovědi i z této věkové kategorie. Odkaz na dotazník jsem rovněž sdílela i ve facebookových skupinách, jako byly například Češi a Slováci v USA, Češi a Slováci v New Yorku, The People of September 11th, 2001 nebo ve skupině In Memory of the victims of 9/11 a další. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 24 respondentů z různých věkových kategorií. Zpětně můžu konstatovat, že získat odpovědi od amerických obyvatel, kteří zažili útoky, bylo velmi těžké. V každé výše zmíněné skupině bylo od 20 000 do 80 000 členů, bohužel mi pokaždé na vyplnění dotazníku z takto početných skupin reagovali vždy maximálně 2 respondenti. Dotazník se skládal ze 12 otázek, z nichž dvě byly otevřené. Otázky byly zaměřené na změny v chování jedince a na to, jaké změny pociťovali ve své zemi.

Výzkumný problém

Po teroristických útocích americké obyvatelstvo zažilo neočekávaný šok a jejich společnost se změnila.

Výzkumná otázka

Jaká byla reakce u amerického obyvatelstva po útocích 11. září 2001?

3.1.

3.2.

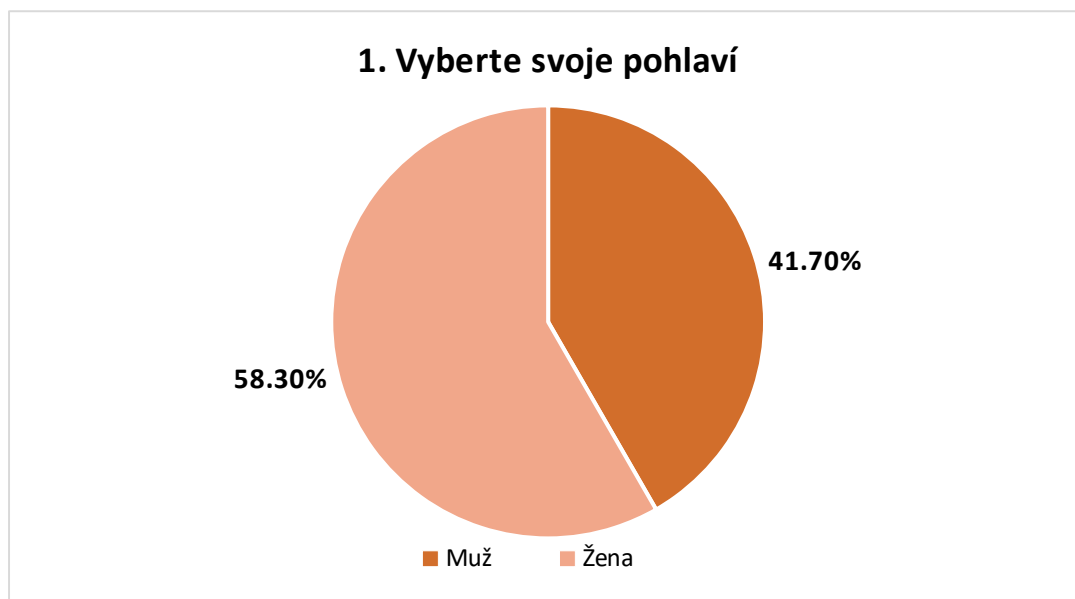
3.3. Vyhodnocení údajů z dotazníku

Celkově stránku dotazníku navštívilo 72 osob, z nichž 24 respondentů dotazník dokončilo. Úspěšnost vyplnění dotazníku byla tedy velmi nízká, a to 34,7 %. Všichni respondenti se k dotazníku dostali přes přímý odkaz, který jsem sdílela. Nejčastější délka vyplňování dotazníku byla 2–5 min.

Otázka č. 1

První otázka pro zjištění demografických údajů respondentů byla „Jakého jste pohlaví?“. Můj dotazník vyplnilo více žen, a to 58,3 % a mužů 41,7 %. Zpočátku jsem měla velmi vysoké procento vyplněných odpovědí od mužů, což připisuji tomu, že téma dotazníku Reakce americké společnosti na útoky 11. září spíše na sociálních sítích přilákalo pozornost mužů vzhledem k historickému kontextu.

Graf 2: Otázka číslo 1⁶⁶

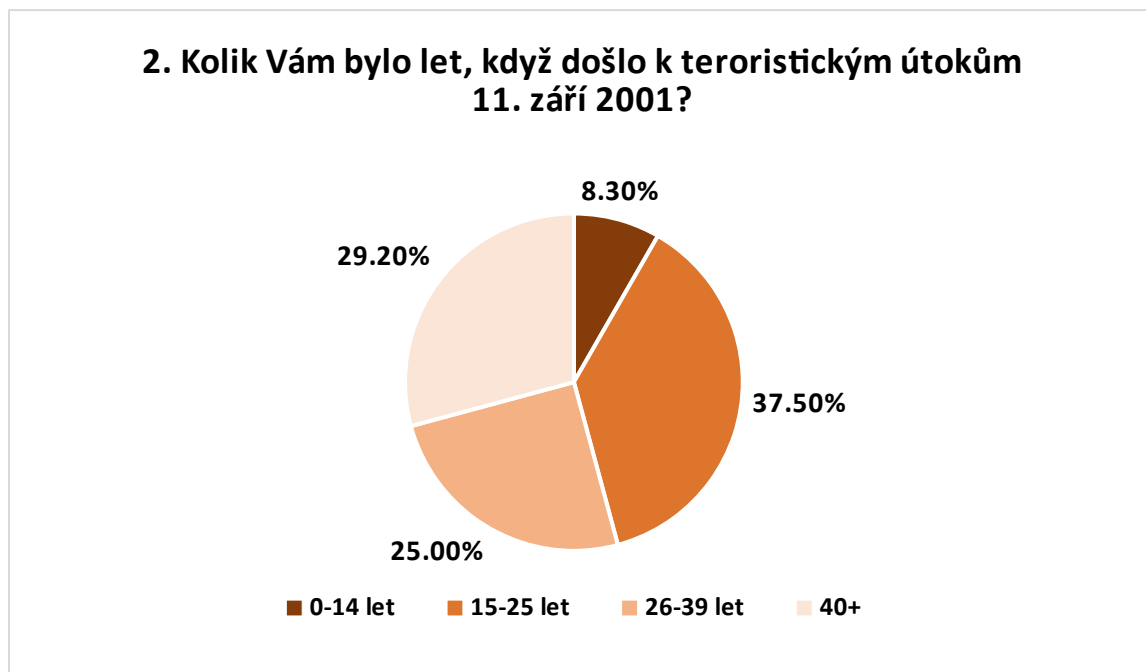
Otázka č. 2

Další otázka se týkala věku dotazovaných, zněla „Kolik Vám bylo let, když došlo k teroristickým útokům 11. září 2001?“, sloužila k tomu, abych zjistila, v jakém věku byly svědkem útoků, jelikož v každém věku je vnímání takového traumatického zážitku velmi rozdílné. Ve většině případů dospělí vnímají více negativních vlivů po útocích než ti mladší. Respondentů ve věku 0-14 let bylo 8,3 %, mezi 15-25 lety zodpovědělo 37,5 %, u 26-39letých byla účast 25% a respondentů starších 40 let mi dotazník vyplnilo 29,2 %. Dotazníku se tedy pomocí sdílení na sociálních sítích a sdílení naší známé zúčastnily všechny věkové kategorie, které tyto útoky zažily, již v dospělosti, což je pro můj dotazník velmi přínosné, jelikož jak jsem již zmiňovala, jejich paměť bude zajisté živější než ta u

⁶⁶ Vlastní zdroj

dotazovaných, kterým bylo v době útoku méně než 14 let a dokážou více vnímat bezpečnostní a psychickou změnu v obyvatelstvu po této tragédii.

Graf 3: Otázka číslo 2⁶⁷

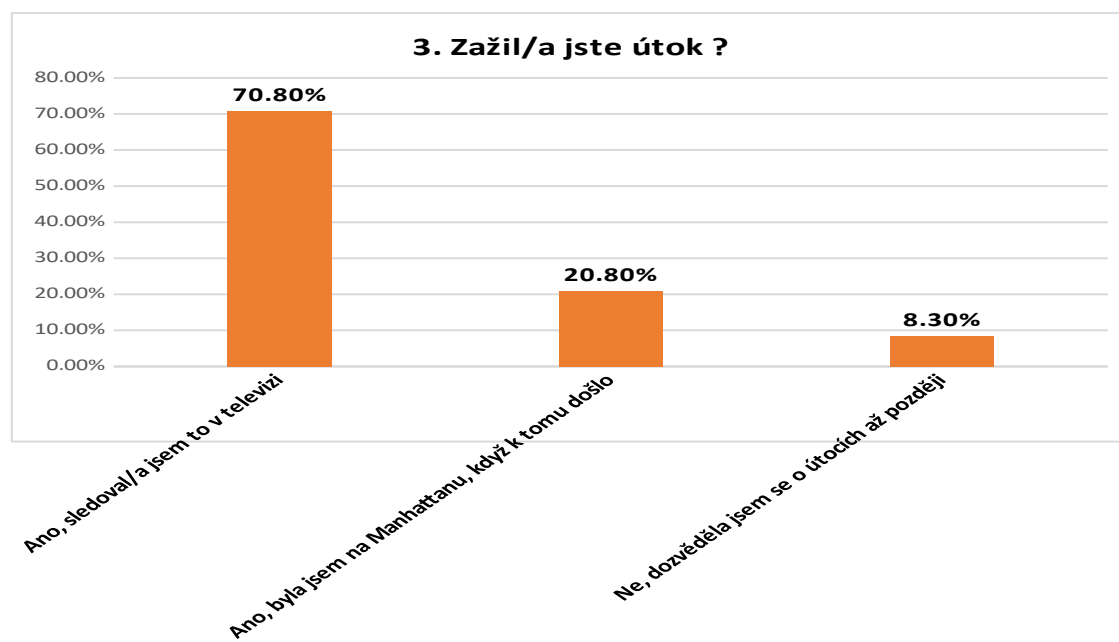

Otázka č. 3

Ve třetí otázce jsem dotazovaných zeptala „Zažil/a jste útok?“. Většina osob, které mi dotazník vyplňovaly, přímo útoky nezažila, ale sledovala je živě v televizi, a to 70,8 %, našli se však jedinci, kteří se v osudný okamžik nacházeli přímo na Manhattanu, bylo jich 20,8 %. Těch, kteří 11. září sice byli na světě, ale v ten okamžik zřejmě nevěděli, co přesně se stalo, bylo 8,3 %.

⁶⁷ Vlastní zdroj

Graf 4: Otázka číslo 3⁶⁸

Otázka č. 4

Následující otázkou jsem se chtěla ujistit, zda značná většina se nacházela 11. září na území Spojených států. Drtivá většina, tedy 87,5 %, opravdu v USA v té době žila a pouhých 12,5 % obyvatel se přestěhovalo do USA až po roce 2001. Je tedy pro mě velmi přínosné to, že můj dotazník vyplňovaly především osoby nacházející v tyto těžké okamžiky pro americké obyvatelstvo na území USA, jelikož je pro ně snadnější mi odpovědět na následující otázky, které se týkaly dnů a let poté.

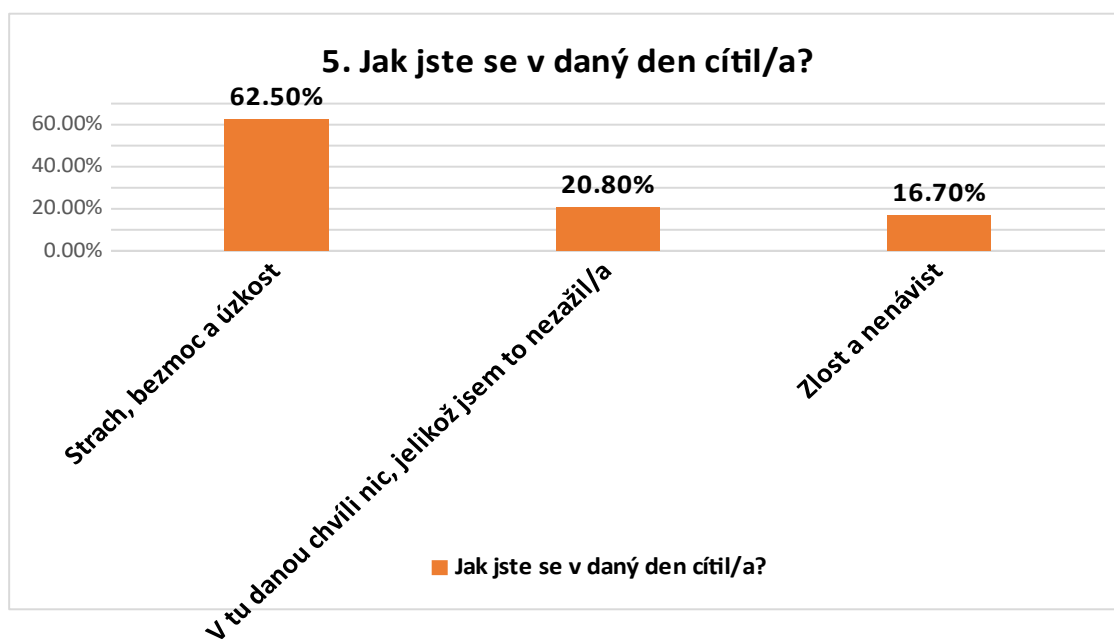
⁶⁸ Vlastní zdroj

Graf 5: Otázka číslo 4⁶⁹

Otázka č. 5

Další otázka byla první otázkou směřující na jejich pocity z osudného dne, zněla „Jak jste se v daný den cítil/a?“. Většina zvolila hned první variantu, ve které byl strach, bezmoc a úzkost, tuto variantu zvolilo 62,5 %. Druhá nejčastější odpověď s 20,8 % byla – V tu danou chvíli nic, jelikož jsem to nezažil/a. Třetí varianta byla zlost a nenávist, kterou zvolilo 16,7 %.

⁶⁹ Vlastní zdroj

Otázka č. 6

Tato otázka byla jedna ze dvou otevřených otázek, na kterou jsem chtěla od respondentů znát odpověď. Otázka zněla „Jak jste se cítili rok po 11. 9., popište pocity vaše a vašich blízkých a zda se nějak změnilo chování americké společnosti.“ Níže uvedu některé odpovědi respondentů, které jsem přeložila do českého jazyka, originální verze odpovědí viz Příloha.

Odpovědi od mužů

„Ano, změnili se Američané, byli patriotičtější. Nemůžu uvěřit, že někdo byl natolik šílený, aby zaútočil na americké půdě. Bylo mi velmi líto ztracených životů.“

„Lidé pohrdali muslimským světem a zvýšila se nedůvěra.“

„Myslím si, že se americká společnost moc nezměnila.“

„Zažívali jsme šok a zoufalství. Američané byli jednotní.“

„Naše vláda zklamala svůj lid.“

„Snížily se počáteční pocity strachu, bezmoci a úzkosti, ale také určité pocity nejistoty ohledně toho, co bude s naší budoucností.“

„Cítil jsem strach o budoucnost naší společnosti a mé rodiny a přátel.“

Odpovědi od žen

„Ano, změnilo. Lidé začali obviňovat jiné národnosti, zvláště muslimy, kvůli stejné víře, jako měli útočníci.“

„Cítili jsme se zmateni, byli jsme přecitlivělí a zranitelní. Amerika se stala příliš nacionalistickou a performativně patriotickou.“

„Měli jsme všichni určitě strach, z toho, že teroristy nikdo nikdy nezastaví a může se stát kdykoliv cokoliv. Po roce se toho moc nezměnilo, snad jen to, že všude bylo více policie a všude nastaly důkladné kontroly.“

„USA se zdály mnohem jednotnější, jak je u lidí běžným zvykem, jelikož se museli postavit společnému nepříteli.“

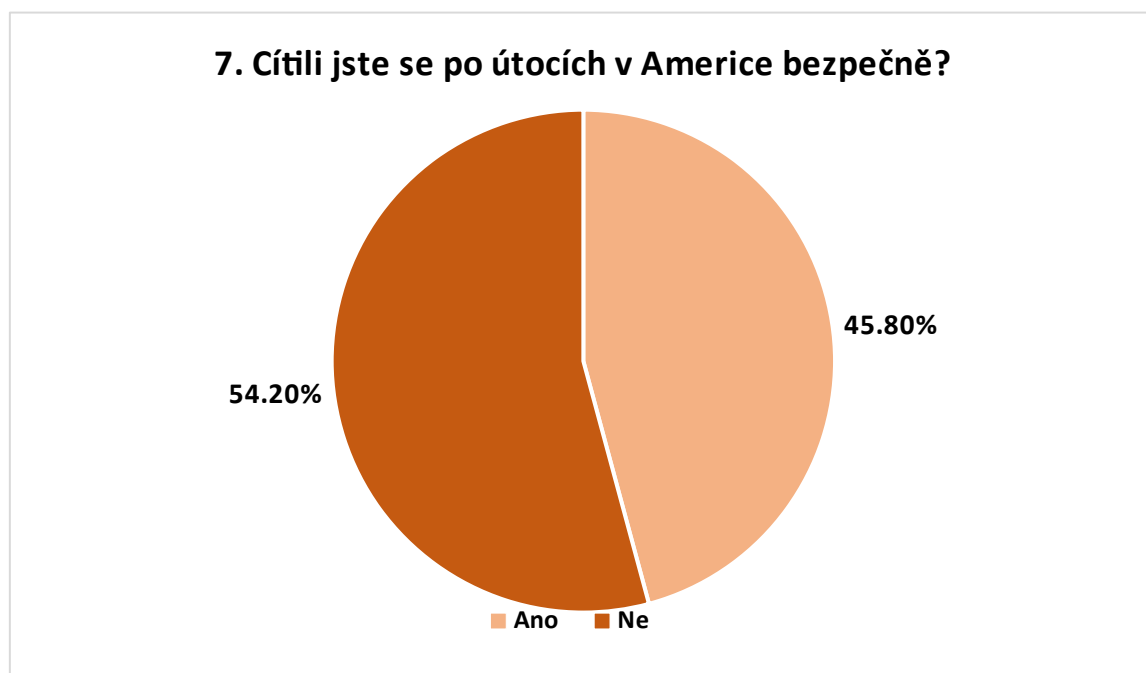
„Chování lidí se velmi změnilo a já se bála, co se mnou bude. Moji rodiče, kteří žili v České republice, se o mně tehdy velmi báli.“

„Věřím, že každý člověk v USA si uvědomil, že naše země je zranitelná a nejsme neporazitelní, jak jsme si původně mysleli. Lidé začali být opatrnější, více vnímali své prostředí a byla u nás zavedena přísnější bezpečnostní opatření.“

Otázka č. 7

Sedmá otázka byla zaměřená na vnímání bezpečnosti v zemi, otázka zněla „Cítíte se po útocích v Americe bezpečně?“. Více respondentů odpovědělo „Ne“, a to 54,2 %, bezpečně se v zemi cítilo 45,8 %.

Graf 6: Otázka číslo 7⁷⁰

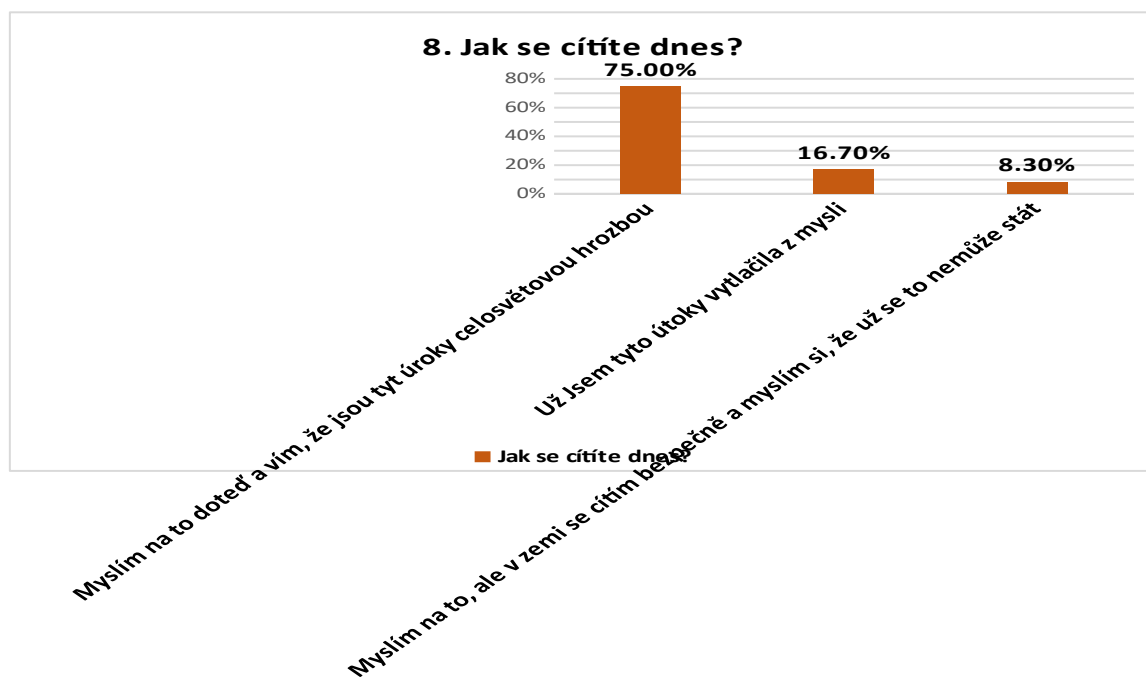

Otázka č. 8

Předchozí otázka byla zaměřena na bezpečnostní situaci po útocích, zajímalo mně však, zda nyní přetrvává stejný pocit i po 21 letech od útoků. Další otázka byla „Jak se cítíte dnes?“. Téměř většina (75 %) dotazovaných zodpověděla – myslím na to doteď a vím, že jsou tyto útoky celosvětovou hrozbou, 16,7 % odpovědělo, že tyto útoky už vytlačili z mysli, 8,3 % zvolilo poslední variantu – myslím na to doteď, ale v zemi se cítím bezpečně a myslím si, že už se to nemůže stát.

⁷⁰ Vlastní zdroj

Graf 7: Otázka číslo 8⁷¹

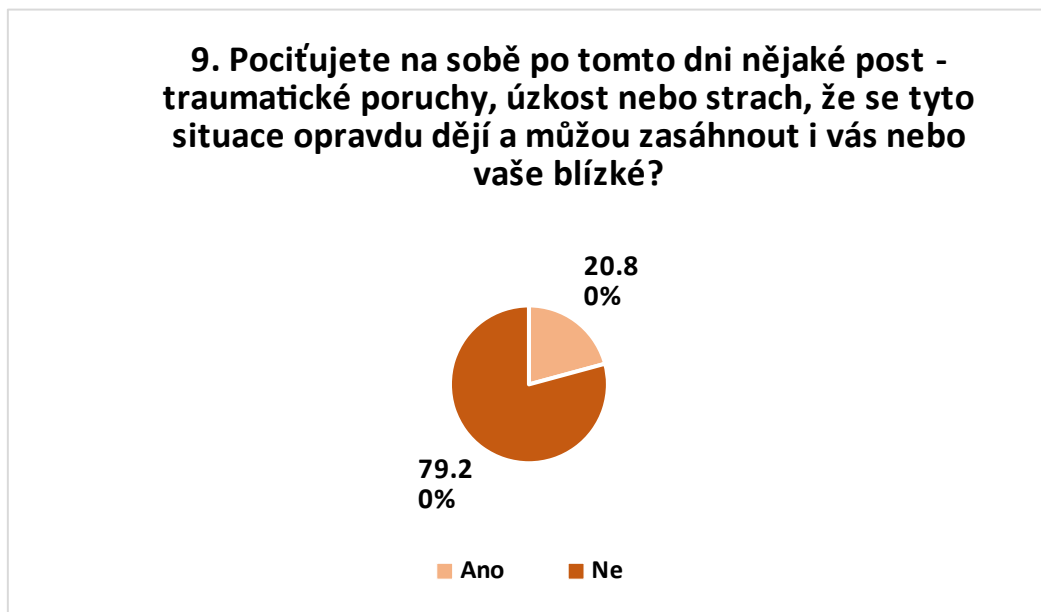

Otázka č. 9

Jedna z velmi důležitých otázek byla „Pocitujete na sobě po tomto dni nějaké posttraumatické poruchy, úzkost nebo strach, že se tyto situace opravdu dějí a můžou zasáhnout i vás nebo vaše blízké?“. Většina odpověděla „Ne“ – 79,2 %, „Ano“ odpovědělo 20,8 %.

⁷¹ Vlastní zdroj

Graf 8: Otázka číslo 9⁷²

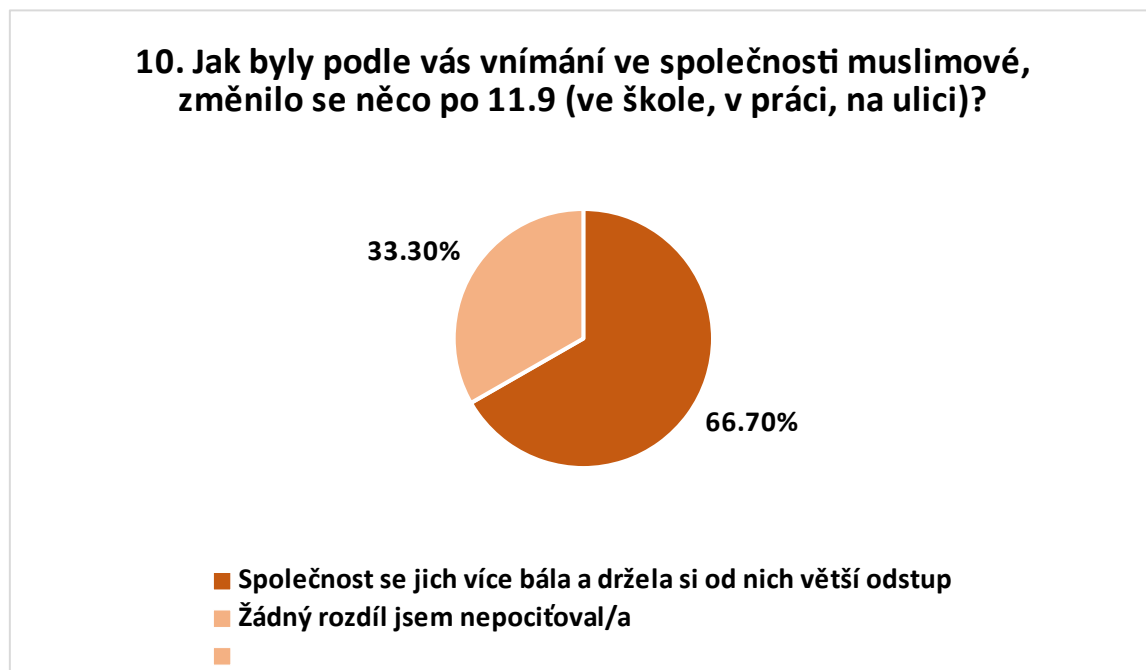

Otázka č. 10

Další otázka byla zaměřena na muslimské obyvatelstvo žijící v USA. Otázka zněla „Jak byli podle vás vnímáni ve společnosti muslimové, změnilo se něco po 11.9. (ve škole, v práci, na ulici)?“. Žádný rozdíl a změnu nepocítovalo 33,3 % dotazovaných, nicméně 66,7 % pocítilo, že společnost se jich více bála a drželi si od nich větší odstup.

⁷² Vlastní zdroj

Graf 9: Otázka číslo 10⁷³

Otázka č. 11

Na otázku „Jaký největší NEGATIVNÍ dopad měly útoky na americkou společnost?“ mohli respondenti vybrat i více odpovědí. Nejpočetnější odpovědí byla jednoznačně válka proti terorismu s 58,3 %, druhou nejčastější odpovědí s 33,3 % bylo, že se lidé necítí v zemi bezpečně, dále pak 25 % dotazovaných zvolilo zdravotní dopady, do kterých lze zařadit úzkosti, deprese apod., 20,8 % respondentů označilo variantu, ve které byl negativním dopadem strach z létání, dopad na životní úroveň vybralo pouze 16,7 % a nejméně zvolilo odpověď oslabení amerického hospodářství – 12,5 %.

⁷³ Vlastní zdroj

Tabulka 1: Otázka číslo 11⁷⁴

Jaký největší NEGATIVNÍ dopad měly útoky na americkou společnost? (vyberte maximálně 3 odpovědi)	
Válka proti terorismu	58,3 %
Lidé se necítili v zemi bezpečně	33,3 %
Zdravotní dopady (úzkost, deprese, fobie, sebevražedné myšlenky)	25 %
Strach z létání a více se tak jezdilo autem/vlakem	20,8 %
Dopad na životní úroveň ve společnosti (negativní myšlení, ztráta kontaktu se společností, ztráta zaměstnaní)	16,7 %
Oslabení amerického hospodářství	12,5 %
Něco jiného _____	0 %

Otázka č. 12

Poslední otázka byla druhou otázkou, která měla otevřenou odpověď. Zněla „Máte ještě něco na srdci, co se vám při vzpomínce na 11.9. zpětně vybaví anebo jak to konkrétně ovlivnilo váš život?“. Níže jsem opět uvedené některé vybrané odpovědi přeložené do českého jazyka, originál viz Příloha.

Odpovědi od mužů

„Začátek nové éry a bezpečnostní standardy.“

„Nějakou dobu po útocích jsem se bál jet vlakem, autobusem, vstupovat do vysokých budov nebo být ve velkém davu lidí. Tento pocit mi vydržel celkem dlouho.“

„Začalo být komplikovanější mezinárodní cestování.“

⁷⁴ Vlastní zdroj

„Na jednu stranu to byl jeden z nejtraumatičtějších dnů, jaké kdy Američané zažili, speciálně pro ty, kteří žijí v okolí NYC. Měl jsem dokonce nějakou chvíli strach z veřejných prostor a létání. Na druhou stranu je to v příkrém kontrastu s tím, kolik lidí samotná Amerika ztrácí denně kvůli pandemickému viru, a myslím, že to zdůrazňuje, jak znečitlivěla veřejnost vůči extrémnímu traumatu.“

Odpovědi od žen

„Díky útokům jsme si začali vážit každého dne, protože to ukázalo, jak rychle a nečekaně se život může změnit.“

„Uvědomila jsem si, že tyto útoky jsou skutečné a mohou se stát kdekoliv a kdykoliv.“

„Bojím se zúčastnit jakýchkoli velkých shromáždění kvůli teroristům útokům.“

„Ano, stále vidím lidi skákat z věží a lidi, kteří drželi fotky svých milovaných, které se snažili najít. Stále mi to vhání slzy do očí.“

„Když k útokům došlo, byla jsem na Manhattanu a nemohli jsme uvěřit tomu, jak bylo srdce USA v ten den napadeno. Ten den jsem byla v práci a poslouchali jsme zprávy v rádiu. Nikdy nezapomenu, jak reportér řekl: „Ach můj bože, ó můj bože, věž právě spadla“...potom bylo několik minut hrobové ticho.“

1.

2.

3.

3.1.

3.2.

3.3.

3.4. Vyhodnocení stanovených hypotéz

V předešlé kapitole byly podrobně rozepsané konkrétní otázky z dotazníkového šetření a pomocí grafů zpracované výsledky. V této kapitole

budou vyhodnoceny dvě hypotézy, které byly stanoveny již před začátkem samotného šetření.

HYPOTÉZA 1

Bezprostředním důsledkem po zmíněné události identifikovali u amerického obyvatelstva zvýšenou úroveň smutku, deprese a strachu o svoji budoucnost.

Po vlně prvotních emocí jako byl smutek, šok a uvědomění, co se za měsíc až rok v zemi stalo a změnilo. Lidé chtěli po pár měsících na tento hrůzný den zapomenout a pokračovat žít tak jako dříve. V kapitole 2.3 jsem uvedla statistiky z roku 2012, kdy bylo zjištěno, že 422 000 obyvatel ve Spojených státech trpělo posttraumatickou poruchou způsobenou útoky z roku 2001. Po čase bylo rovněž pociťováno potlačování občanských práv a svobod schválením zákona Patriot Act, který měl vést ke zlepšení bezpečnostní situace, což se americkému obyvatelstvu nelíbilo. Lidé se tak vzápětí začali obávat o svoji budoucnost v zemi.

Na tuto hypotézu bylo zaměřeno více otázek v mém dotazníku. Na otázku číslo 5 „Jak jste se v daný den cítil/a?“ mi odpovědělo 62,5 % respondentu, že zažívali strach, bezmoc a úzkost. V následující otevřené otázce číslo 6 jsem mnohokrát zaznamenala odpovědi, jako byly zoufalství, šok, strach o budoucnost nebo zranitelnost. Na otázku číslo 7, zda se po útocích cítili v zemi bezpečně, mi odpovědělo 54,2 % „ne“.

Hypotézu 1 na základě mých výsledků tedy potvrzuji.

HYPOTÉZA 2

V Americe se po útocích změnil pohled na muslimy.

Bývalý americký prezident G. Bush se snažil muslimskou komunitu po útocích ochránit a americkou společnost uspokojit a vysvětlit jim, že islám je mírumilovné náboženství, které v žádném případě nepodporuje terorismus. I přes tuto zdánlivou podporu se tato komunita necítila bezpečně vzhledem k tomu, že americká vláda vysílala smíšené zprávy o jejich důvěryhodnosti. Jak bylo v předešlé kapitole řečeno, byli podrobeni větším kontrolám, a tak mnozí nevěřili tomu, že jsou tito občani bez viny. Téměř 8 000 muslimů bylo vyslýcháno

FBI, zda nemají spojitost s terorismem. Tyto aspekty vedly k tomu, že Američané měli dojem, že vláda nevěří muslimské komunitě tak, jak to prezentuje na veřejnosti, a tak proč by jim měli věřit i oni.

V dotazníku na otázku číslo 10, zda vnímali nějaké změny ve vnímání vůči muslimským obyvatelstvům, 66,7 % respondentů odpovědělo ano, společnost se jich více bála a držela si od nich odstup, zbytek 33,3 % dotazovaných odpovědělo, že žádný rozdíl nepocítovali.

Na základě mých výsledků z dotazníkového šetření vyplývá, že hypotézu 2 můžu potvrdit.

4 Diskuse a navržená opatření

Byla to událost, která nikdy předtím neměla obdoby. Manhattan leží na samostatném ostrově a je zde spousta vodních cest. Doporučením po těchto útocích bylo tedy modernizovat flotilu, kterou měli zastaralou, jelikož požární systém hydrantů na dolním Manhattanu při zřícení věží vypadl. Na to, aby na Manhattan natáhli hadice a dostali tak na něj vodu, bylo potřeba použít hasičské lodě. V průběhu let se Námořní úřad vybavil moderními, většími a rychlími čluny s větší čerpací kapacitou. Vytvořen byl rovněž nový úřad pro boj s terorismem. Hasiči tak do svých výcviků zařadili i protiteroristické aktivity. Hasičským jednotkám nejvíce pomohlo, že federální vláda vyslala takzvaný tým řízení incidentů. Jsou to lidé rozmístění po celých Spojených státech i mimo ně, kteří řeší požáry v přírodě, které mají velkou rozlohu. V 70. letech minulého století vyvinuli techniku, které se říká systém ovládnutí incidentů a pomáhá v situacích, kdy na nějakou událost reaguje více hasičských sborů a agentur najednou. Tým jednotlivců tak všechny tyto události řídil 24/7. Tento tým dorazil do Světového obchodního centra dny poté na místo činu. A tak dalším opatřením bylo, že si musí newyorský hasičský sbor vytvořit vlastní tým řízení incidentu. Rovněž započalo mnoho školení, která umožnila získat více zkušeností s rozsáhlými požáry.

Na stejném místě, kde před několika lety stály věže obchodní centra, nyní stojí jedna z nejdražších budov světa. Jedná se o One World Trade Center, které je navíc i symbolem celé Ameriky a mnohdy se mu přezdívá Věž svobody. Jeho výška je 1 776 stop, což odkazuje na rok, kdy Amerika byla vyhlášena za nezávislou. Mělo by se jednat o jednu z nejbezpečnějších budov v Americe a samozřejmě by měla být i odolná proti nárazu letadla, jelikož prvních 56 metrů je postaveno pouze z betonu a nemá žádná okna. Před vchodem do tohoto centra je již zmiňovaný památník 9/11 Memorial.⁷⁵

⁷⁵ *Homeland security* [online]. 21.06.2012 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.dhs.gov/publication/highlights-our-progress>.

Spojené státy od útoků z 11. září 2001 výrazně pokročily v ochraně země před terorismem, přesto je však ještě co vylepšovat, protože teroristické hrozby, kterým země čelí, se v posledních deseti letech vyvíjejí a nadále se mění.

Po 11. září federální vláda rychle vyvinula bezpečnostní rámec na ochranu Spojených států před rozsáhlými útoky směřovanými ze zahraničí a zároveň posílila federální, státní a místní schopnosti připravit se na hrozby a katastrofy, reagovat na ně a zotavit se z nich. Klíčovým prvkem tohoto rámce bylo vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost (DHS), které vzniklo v březnu roku 2003. Spojovalo 22 samostatných agentur a úřadů do jediného oddělení na úrovni kabinetu. DHS bylo vytvořeno na principu ochrany amerického lidu před teroristickými a jinými hrozbami. Jeho mnozí partneři napříč federální vládou, veřejným a soukromým sektorem a komunitami po celé zemi posílili podnik pro vnitřní bezpečnost, aby lépe zmírňovali a bránili se proti dynamickým hrozbám.⁷⁶

⁷⁶ *Homeland security* [online]. 21.06.2012 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.dhs.gov/publication/highlights-our-progress>.

5 Závěr

Tento den poznamenal každého Newyorčana, bez ohledu na to, zda se v daný okamžik nacházel přímo u věží na Manhattanu, nebo byl pouze pasivním divákem u televizních obrazovek. Přesto se všichni jako jeden národ sjednotili a snažili si v nejtěžších situaci pomáhat. Jednoznačně tedy můžeme říct, že se Američané stali ještě více vlastenečtí než dříve. Americká vlajka nesměla tehdy chybět v žádném domě, obchodě nebo v autě. Symbolizovala pro ně jejich oddanost zemi, sjednocení a to, jak svoji zemi milují.

Jakmile člověk zažije stresovou situaci, která se ho dotkne, snaží se ji co nejdříve vyřešit. U mnohých lidí to tedy i takto po útocích bylo. Chtěli to co nejdříve vyřešit a zjistit, kdo za to může a proč. Jakmile bývalý prezident označil za pachatele teroristickou skupinu Al-Káidu, u lidí nastal jasný cíl. Mnozí v osudný den ztratili svoji rodinu, přátelé, ale i ti, kteří tam neztratili nikoho, věděli, že se musí nepříteli postavit, aby víckrát k takovému útoku nedošlo.

Četla jsem o příběhu rodiny, která měla známého, jenž nechal odjet několik výtahů dolů s mladými lidmi, protože dotyčný byl starší. Tyhle hrdiny už nikdo bohužel nepozná. Víme samozřejmě, že největší obdiv a úctu si zaslouží hasiči a strážníci, kteří šli dovnitř do budov a zahynuli tam, když se snažili zachránit životy druhých, ale jednotlivé konkrétní příběhy neznáme. Nevíme, kdo byl ten, který přenechal místo ve výtahu jinému, aby se zachránil, nebo ten, který se snažil ostatní uvnitř uklidnit a vyvést ven, kdo organizoval ve svém patře evakuaci nebo se snažil uklidnit ostatní, i když dávno věděli, že je po všem.

Vláda vybudovala masivní infrastrukturu, včetně vytvoření ministerstva pro vnitřní bezpečnost, to vše ve jménu ochrany před teroristickými útoky. Bushova administrativa také zmocnila FBI a její partnery v CIA, Národní bezpečnostní agentuře a Pentagonu, aby bojovali proti Al-Káidě. Nepokoje v Kapitolu upozornily na krajně pravicový extremismus způsobem, který se tomuto tématu v posledních dvou desetiletích nikdy nevěnoval, včetně médií a nejvyšších úrovní vlády USA. Nynější americký prezident Joe Biden například nazval politický

extremismus a domácí terorismus hrozící hrozbou pro zemi, kterou je třeba porazit, a boj s touto hrozbou učinil prioritou své administrativy.

Cílem mé práce byla podrobná deskripce chování a změn v americké společnosti. Ve druhé kapitole jsem se věnovala veškerým hlavním důsledkům, ke kterým došlo v důsledku teroristických útoků. I když se útok stal na Americkém území jejich následky byly vnímány celosvětově. Jedná se jak o politickou stránku, tak o stránku ekonomickou.

V praktické části jsem zodpověděla na své dvě stanovené hypotézy pomocí vlastního dotazníku, který byl sdílen prostřednictvím sociálních sítí. Obě své hypotézy jsem jednoznačně mohla na základě výsledků od dotazovaných respondentů potvrdit. Opravdu došlo bezprostředně po útocích ke zvýšené úrovni smutku, deprese a zvýšil se strach o vlastní budoucnost. Toto tvrzení bylo podloženo dvěma odpověďmi z dotazníkového šetření. Druhá hypotéza byla potvrzena rovněž dvěma odpověďmi. Vzhledem k muslimským teroristům, tak tedy došlo ke změně vnímání obyvatel věřících v islám.

Seznam použitých zdrojů a literatury

1. 911memorial [online]. [cit. 04.02.2022]. Dostupné z: <https://www.911memorial.org/learn/students-and-teachers/lesson-plans/targeting-american-symbols>.
2. 911memorial [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.911memorial.org/20th-anniversary>.
3. 911Memorial [online]. [cit. 22.02.2022]. Dostupné z: <https://www.911memorial.org/911-faqs>.
4. ALEXANDER, J. C. From the Depth of Despair: Performance, Counterperformance, and September 11. In: J. C. Alexander, B. Giesen, J. L. Mast (ed.). *Social Performance: Symbolic Action, Cultural Pragmatics, and Ritual*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, s. 102.
5. Americanprogress [online]. 3. 5. 2011 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://www.americanprogress.org/article/lessons-learned-u-s-national-security-policy-20-years-since-911/>.
6. BAEK, S. *Television News, Images and Semiotics*. Soul: Hanul Publishing, 2004.
7. BEDNÁŘOVÁ, Veronika. *Má americká krása*. Praha: REFLEX, 2006. ISBN 80-87033-04-3.
8. Blesk [online]. 10. 9. 2021 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-svetova-edice/689836/20-let-od-utoku-na-dvojcata-americti-muslimove-se-dal-boji-sikany-deti-nejsou-vyjimkou.html>.
9. BOUDNÍK, Jiří. *Věže: Příběhy 11. září*. Praha: MOTTO, 2011. ISBN 978-80-7246-570-5.
10. Brookings [online]. 09.09.2021 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.brookings.edu/blog/fixgov/2021/09/09/twenty-years-later-how-americans-assess-the-effects-of-the-9-11-attacks/>.

11. BUSH, G. W. Projev G. W. Bushe k Valnému shromáždění OSN. Projev přednesený v centrále OSN v New Yorku v USA u příležitosti dvouměsíčního výročí teroristických útoků z 11. září. New York, 10. 11. 2001 [cit. 15.02.2008]. Dostupné z: <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2001/11/20011110-3.html>.
12. Electronic Frontier Foundation [online]. 29. 12. 2020 [cit. 15.02.2022]. Dostupné z: <https://www.eff.org/deeplinks/2020/12/section-215-expired-year-review-2020>.
13. Evropa2 [online]. 11. 9. 2018 [cit. 22.01.2022]. Dostupné z: <https://www.evropa2.cz/clanky/zivot/od-tragickeho-11-zari-uplynulo-uz-17-let-zde-jsou-fotografie-z-osudneho-dne-ktere-jste-mozna-jeste-nevideli>.
14. FDNY WORLD TRADE CENTER HEALTH PROGRAM [online]. 2021 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www1.nyc.gov/assets/fdny/downloads/pdf/about/2021-9-11-20th%20anniversary-wtc-health.pdf>.
15. Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, The 9/11 Commission report [online]. New York, 2006 [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: https://govinfo.library.unt.edu/911/report/911Report_Exec.pdf.
16. Forbes [online]. 29. 10. 2012 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/abrambrown/2022/03/07/tiktok-russia-ukraine-ban-content/>?
17. History [online]. 17. 2. 2010 [cit. 15.02.2022]. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/21st-century/9-11-attacks>.
18. Christnet [online]. 12. 9. 2021 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z: https://www.christnet.eu/zpravy/30720/pro_muslimy_v_usa_bylo_11_zari_z_emetresenim_prineslo_jim_bolest_i_motivaci.url.
19. Idnes [online]. 2. 6. 2015 [cit. 15.02.2022]. Dostupné z: <https://olser.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=464380>.
20. KONDRASUK, Jack. *The Effects of 9/11 on the Management of Human Capital in the United States* [online]. New York, 2009.[cit. 12.04.2020]. Dostupné z: <https://link.springer.com/chapter/10.1057/97802301000603>.
21. KRIEGER, Tim. *Calculating the Costs of 9/11* [online]. New York

22. MACKINNON, Gaille. *The World Trade Center – September 11, 2011* [online]. New York, 2006. [cit. 12.04.2020]. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/>.
23. News.yahoo. Americanprogress [online]. 4. 9. 2011 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160305033220/http://news.yahoo.com/ap-impact-35-000-worldwide-convicted-terror-142459609.html>.
24. Prima living [online]. 2019 [cit. 26.0.2022]. Dostupné z: <https://living.iprima.cz/trendy/11-zari-symboly-nevedeli-budova-miste-dvojcat-skryva-vyznam-One-World-Trade-Center>.
25. Prima living [online]. 2021 [cit. 26.01.2022]. Dostupné z: https://living.iprima.cz/design/new-york-po11zari?fbclid=IwAR2oryITAdoFuM4S5TtTg4Xg7lQpT0DtFTYy8PiC_LpEzmKjzZIU SdsY3sQ.
26. SHAMSI, H., ABDO, A. Privacy and Surveillance Post-9/11. *Human Rights*, 38(1), s. 5-9, 17. Retrieved April 7, 2021. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/23032368>.
27. SMELSER, J. N. Epilogue: September 11, 2001, as Cultural Trauma. In: J. C. Alexander (ed.). *Cultural Trauma and Collective Identity*. Berkeley: University of California Press, 2004, s. 264-282.
28. SMITH, T. W., RASINSKI, K. A. *America Recovers: A Follow-Up to a National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks*. Chicago: NORC, 2002.
29. SMITH, T. W., RASINSKI, K. A., TOCE, M. *America Rebounds: A National Study of Public Response to the September 11th Terrorist Attacks – Preliminary Findings*. Chicago: NORC, 2001.
30. Statista [online]. 2012 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/281075/key-figures-on-the-september-11-attacks/>.
31. Statista. Statista [online]. 26. 11. 2016 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/6874/anti-muslim-assaults-in-the-us-are-at-9-11-era-levels/>.

32. SZTOMPKA, P. The Trauma of Social Change: A Case of Postcommunist Societies. In: J. C. Alexander (ed.). *Cultural Trauma and Collective Identity*. Berkeley: University of California Press, 2004, s. 155-195.
33. *The 9/11 Commission Report 2004*. Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States. Washington: W. W. Norton & Co.
34. The Economic Effects of 9/11: A Retrospective Assessment [online]. 27. 12. 2002 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://irp.fas.org/crs/RL31617.pdf>.
35. The Macroeconomic Impacts of the 9/11 Attack: Evidence from Real-Time Forecasting [online]. 2009 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/Macroeconomic%20impact%209_11%202009.pdf.
36. The Pluralism Project. Islam in America Post 9/11. Cambridge: Harvard University, 2020.
37. U.S. Congress. (2001, October 26). USA PATRIOT Act. Retrieved January 10, 2020, from EPIC: <https://epic.org/privacy/terrorism/hr3162.html>.
38. Usatoday [online]. 16. 9. 2001 [cit. 10.03.2022]. Dostupné z: <https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2001/09/16/poll-arab-americans.htm>.
39. WALLERSTEIN, Immanuel. *Úpadek americké moci*. Praha: SLON, 2005, 171-185. ISBN 80-86429-44-X.
40. Washingtonpost [online]. 3. 5. 2011 [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/blogs/ezra-klein/post/bin-ladens-war-against-the-us-economy/2011/04/27/AFDOPjF_blog.html.
41. Waybackmachine [online]. 04.09.2011 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160305033220/http://news.yahoo.com/ap-impact-35-000-worldwide-convicted-terror-142459609.html>.
42. WISNEWSKI, Gerhard. *Operace 9/11. Útok na planetu Země*. Praha: EarthSave, 2008, s. 46-47. ISBN 978-80-86916-06-4.
43. Ženy iprima [online]. 2021 [cit. 26.01.2022]. Dostupné z: https://zeny.iprima.cz/zivotni-styl/osudy-11-zari-pribehy-tech-kteri-tam-byli-a-prezili?fbclid=IwAR10GKoBjIY7aXs1VRvcir9n2S1xm6m_6hkeCCiAyfdkh-ZGNaUTyAazbFyk.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Zasažené věže a utíkající lidé.....	11
Obrázek 2: Karikatura vlasteneckého zákona (Patriot Act).....	22
Obrázek 3: Počet násilných útoků proti muslimům.....	25

Seznam grafů

Graf 1: Příznaky PTSD u americké veřejnosti v roce 2002.....	19
Graf 2: Obavy americké veřejnosti z budoucnosti po 11. září	20
Graf 3: Otázka číslo 1.....	33
Graf 4: Otázka číslo 2.....	34
Graf 5: Otázka číslo 3.....	35
Graf 6: Otázka číslo 4.....	36
Graf 7: Otázka číslo 5.....	36
Graf 8: Otázka číslo 7.....	38
Graf 9: Otázka číslo 8.....	39
Graf 10: Otázka číslo 9.....	40
Graf 11: Otázka číslo 10.....	41

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník v českém jazyce.....	54
Příloha 2: Dotazník v anglickém jazyce.....	56

Přílohy

Příloha I: Dotazník v českém jazyce

1. Vyberte své pohlaví

- Muž
- Žena

2. Kolik Vám bylo let, když došlo k teroristickým útokům 11. září 2001?

- 0-14
- 15-25
- 26-39
- 40 a více

3. Zažil/a jste útok?

- Ano, sledoval/a jsem to v televizi
- Ano, byla jsem na Manhattanu, když se to stalo
- Ne, dozvěděla jsem se o útocích až později

4. Žil jste v té době v Americe

- Ano
- Ne, přestěhoval/a jsem se až později

5. Jak jste se v daný den cítil/a

- Strach, bezmoc a úzkost
- Cítil jsem zlost a nenávist
- V tu danou chvíli nic, jelikož jsem to nezažil/a

6. Jak jste se cítili ROK po 11. 9., popište vaše a vašich blízkých pocity a zda se nějak změnilo chování americké společnosti?

.....

7. Cítili jste se po útocích v Americe bezpečně?

- Ano
- Ne

8. Jak se cítíte dnes?

- Už jsem tyto útoky vytlačila z mysli
- Myslím na to doteď a vím, že jsou tyto útoky celosvětovou hrozbou
- Myslím na to, ale v zemi se cítím bezpečně a myslím si, že už se to nemůže stát

9. Pociťujete na sobě po tomto dni nějaké posttraumatické poruchy, úzkost nebo strach, že se tyto situace opravdu dějí a můžou zasáhnout i vás nebo vaše blízké?

- Ano
- Ne

10. Jak byly podle vás vnímání ve společnosti muslimové, změnilo se něco po 11. 9. (ve škole, v práci, na ulici)?

- Žádný rozdíl jsem nepociťoval/a
- Společnost se jich více báli a drželi si od nich větší odstup

11. Jaký největší NEGATIVNÍ dopad měly útoky na americkou společnost (vyberte maximálně 3 odpovědi)

- Oslabení amerického hospodářství
- Válka proti terorismu
- Strach z létání a více se tak jezdilo autem/vlakem
- Lidé se necítili v zemi bezpečně
- Dopad na životní úroveň ve společnosti (negativní myšlení, ztráta kontaktu se společností, ztráta zaměstnaní)
- Zdravotní dopady (úzkost, deprese, fobie, sebevražedné myšlenky)
- Něco jiného _____

12. Máte ještě něco na srdci, co se vám při vzpomínce na 11. 9. zpětně vybaví anebo jak to konkrétně ovlivnilo váš život?

Příloha II: Dotazník v anglickém jazyce

1. Choose your gender

- Man
- Woman

2. How old were you during the terrorist attacks of September 11, 2001 occurred?

- 0-14
- 15-25
- 26-39
- 40+

3. Did you experience the attack?

- Yes, I watched it on TV
- Yes, I was in Manhattan when it happened
- No, I found out about the attacks later

4. Did you live in the USA that day?

- Yes
- No, I moved there later

5. What were you feeling that day?

- Fear, helplessness and anxiety
- I felt anger and hatred
- Nothing at that moment, as I didn't experience it

6. How did you feel ONE YEAR after 9/11? Describe your feelings and the feelings of your loved ones. Did the behavior of American society change in any way?

.....

7. Did you feel safe after the attacks in America?

- Yes
- No

8. How do you feel today?

- I have already pushed these attacks out of my mind
- I think about it to this day, and I know that these attacks are a global threat
- I think about it, but I feel safe in the country and I don't think it can happen anymore

9. Following 9/11, have you experienced any post-traumatic stress disorders, anxiety or fear that these situations truly occur and may affect you or your loved ones?

- Yes
- No

10. How do you think Muslims were perceived in society? Has anything changed? (at school, at work, on the street)?

- I didn't feel any difference
- The society feared them more and kept their distance from them

11. Which of the following would you say has been the most negative impact of the attacks on American society? (select a maximum of 3 answers)

- Weakening of the US economy
- War on Terrorism
- Fear of flying. People traveled more by car/train.
- People did not feel safe in the country
- Impact on living standards in society (negative thinking, loss of contact with society, loss of employment)
- Health effects (anxiety, depression, phobias, suicidal thoughts)

12. Is there anything that comes to your mind when you recall 9/11 or specifically how it has affected your life?